

NEATKARĪGAS NOVĒRTĒŠANAS MEHĀNISMS.

LATVIJA PROGRESA ZIŅOJUMS 2012—2013

Zinta Miezaine,
Biedrības „Risinājumu darbnīca”
sabiedriskās politikas analītiķe
Pirmais progressa ziņojums
First Progress Report

Open
Government
Partnership

INDEPENDENT
REPORTING MECHANISM

*Risinājumu
Darbnīca*

NEATKARĪGAS NOVĒRTĒŠANAS MEHĀNISMS:

LATVIJA

PROGRESA ZIŅOJUMS 2012–13

EXECUTIVE SUMMARY: LATVIA.....	2
KOPSAVILKUMS: LATVIJA	11
I IEVADS.....	19
II PROCESS: RĪCĪBAS PLĀNA IZSTRĀDE.....	21
III PROCESS: KONSULTĀCIJAS PLĀNA IEVIEŠANAS LAIKĀ.....	23
IV AKTIVITĀŠU IEVIEŠANA	24
1. SABIEDRĪBAS UN PILSONISKĀS SABIEDRĪBAS ORGANIZĀCIJU IESAISTES LĒMUMU PIENĒMŠANAS PROCESOS KVALITĀTES UZLABOŠANA.....	26
2. VALSTS PAKALPOJUMU SNIEGŠANAS KVALITĀTES UZLABOŠANA.....	31
3. KORUPCIJAS NOVĒRŠANA.....	35
4. INFORMĀCIJAS PIEEJAMĪBAS VEICINĀŠANA UN ATVĒRTO DATU SISTĒMU IEVIEŠANA.....	40
V PAŠVĒRTĒJUMA ZIŅOJUMS	44
VI TURPMĀKIE SOĻI	45
PIELIKUMS: METODOLOĢIJA.....	47

EXECUTIVE SUMMARY

INDEPENDENT REPORTING MECHANISM (IRM): LATVIA PROGRESS REPORT 2012–2013

The Latvian action plan was highly relevant and ambitious. Significant commitments focused on the structure for participation of civil society in government and control of corruption. Notably, all commitments were based on work already commenced prior to the action plan. The process, ideally, will be strengthened during development of the next action plan with more a collaborative structure in place.

The Open Government Partnership (OGP) is a voluntary international initiative that aims to secure commitments from governments to their citizenry to promote transparency, empower citizens, fight corruption, and harness new technologies to strengthen governance. The Independent Reporting Mechanism (IRM) carries out a biannual review of the activities of each OGP participating country. Latvia officially began participating in OGP in September 2011, when President Andris Bērziņš declared the government's intent to join.

The OGP in Latvia is co-ordinated by the Ministry of Foreign Affairs with representatives from relevant ministries reporting directly to the Council of Ministers. Civil society groups have been invited to participate. A significant number of the commitments were carried out by the State Chancellery with the Council on the Co-operation Memorandum between Non-governmental Organizations and the Cabinet of Ministers (Council of Memorandum), which is responsible for enabling civil society to take part in decision-making. The Corruption Prevention and Combatting Bureau also played a significant part in commitments.

OGP PROCESS

Countries participating in the OGP follow a process for consultation during development of their OGP action plan and during implementation.

Latvia developed the OGP plan with collaboration from a significant number of organizations and published the results of these consultations online. A summary of comments and descriptions of how they were incorporated were unavailable.

Consultation during the action plan was decentralised, with most taking place with the relevant agencies. The State Chancellery was the driving force behind ensuring consultation, although it did not have any commitments of its own.

The government self-assessment was published one-month late (the day before the IRM report was turned in) and it is unclear if the government carried out the required 2-week notice and comment period on the draft.

AT A GLANCE

MEMBER SINCE: 2011
NUMBER OF COMMITMENTS: 17

LEVEL OF COMPLETION

COMPLETED:	5 of 17
SUBSTANTIAL:	10 of 17
LIMITED:	1 of 17
NOT STARTED:	1 of 17

TIMING

ON SCHEDULE:	14 of 17
--------------	----------

COMMITMENT EMPHASIS

ACCESS TO INFORMATION:	4 of 17
CIVIC PARTICIPATION:	7 of 17
ACCOUNTABILITY:	5 of 17
TECH & INNOVATION FOR TRANSPARENCY & ACCOUNTABILITY:	3 of 17

NUMBER OF COMMITMENTS THAT WERE:

CLEARLY RELEVANT TO AN OGP VALUE:	14 of 17
OF SIGNIFICANT POTENTIAL IMPACT:	11 of 17
SUBSTANTIALLY OR COMPLETELY IMPLEMENTED:	15 of 17
ALL THREE (★):	8 of 17

COMMITMENT IMPLEMENTATION

OGP countries are required to make commitments in a two-year action plan. Table 1 summarises each commitment, its level of completion, its ambition, and whether it falls within Latvia's planned schedule (where that was stated or inferred), and the key next steps for the commitment in future OGP action plans. Latvia is notable for the high number of ambitious, highly relevant, and completed commitments, as detailed below. As a general comment to its many commitments, stakeholders interviewed noted that more proactive forms of communication will be needed if more than just elite watchdog NGOs are to become participants in decision-making. Notably, all commitments described activities that pre-existed the action plan. Table 2 summarises the IRM assessment of progress on each commitment.

Table 1 | Assessment of Progress by Commitment

COMMITMENT SHORT NAME	POTENTIAL IMPACT				LEVEL OF COMPLETION				TIMING	NEXT STEPS
	NONE	MINOR	MODERATE	TRANSFORMATIVE	NOT STARTED	LIMITED	SUBSTANTIAL	COMPLETE		
★ COMMITMENT IS CLEARLY RELEVANT TO OGP VALUES AS WRITTEN, HAS SIGNIFICANT POTENTIAL IMPACT, AND IS SUBSTANTIALLY OR COMPLETELY IMPLEMENTED.										
1. Improving the quality of the involvement of society in decision making.										
1.1. NGO Fund—establish, manage, and enhance the state fund for advocacy organizations.									On schedule	New commitment based on existing implementation
1.2. Strengthen Social Partners—formalise representation and rights of NGOs in government planning council.									Unclear	Further work on basic implementation
1.3. Trade union law—revise and pass the law on trade unions.									On schedule	Further work
1.4. NGO co-working—develop recommendations for public participation in planning and legislation.									On schedule	Completed implementation
★ 1.5. Public engagement model—develop a model for public engagement at all levels.									Ahead of schedule	Further work
2. Improving the quality of public service provision.										
★ 2.1. Internet Access Points—distribute internet access points to promote use of government e-services at the local level.									Unclear	Completed implementation

COMMITMENT SHORT NAME	POTENTIAL IMPACT				LEVEL OF COMPLETION				TIMING	NEXT STEPS
	NONE	MINOR	MODERATE	TRANSFORMATIVE	NOT STARTED	LIMITED	SUBSTANTIAL	COMPLETE		
<p>★ COMMITMENT IS CLEARLY RELEVANT TO OGP VALUES AS WRITTEN, HAS SIGNIFICANT POTENTIAL IMPACT, AND IS SUBSTANTIALLY OR COMPLETELY IMPLEMENTED.</p>										
2. Improving the quality of public service provision. (continued)										
2.2. Public Service Assessment—carry out assessment of public services to form the basis of a government “one stop shop.”									On schedule	Completed implementation
2.3. Enhancing e-services—enhance a land register, civil status records system, and revenue collection e-services.									On schedule	Completed implementation
2.4. Transport e-services—develop e-services for the Road Transportation Directorate.									On schedule	None: abandon the commitment
3. Restricting corruption.										
★ 3.1. Asset disclosure—create a means of assessing individuals’ spending relative to their lawful income.									On schedule	Completed implementation
★ 3.2. Lobbying law—pass rules to regulate transparency of lobbying.									On schedule	Further work
3.3. Whistleblower protection—educate public officers about responsibilities and rights of whistleblowers.									On schedule	Further work
★ 3.4. Public subsidy control—update the regulation for persons receiving state subsidies.									On schedule	Further work
★ 3.5. State-owned enterprise management—pass rules to de-politicise daily decision-making at state-owned enterprises.									On schedule	Further work

COMMITMENT SHORT NAME	POTENTIAL IMPACT				LEVEL OF COMPLETION				TIMING	NEXT STEPS
	NONE	MINOR	MODERATE	TRANSFORMATIVE	NOT STARTED	LIMITED	SUBSTANTIAL	COMPLETE		
<p>★ COMMITMENT IS CLEARLY RELEVANT TO OGP VALUES AS WRITTEN, HAS SIGNIFICANT POTENTIAL IMPACT, AND IS SUBSTANTIALLY OR COMPLETELY IMPLEMENTED.</p>										
4. Facilitating freedom of information and introducing an open data system.										
<p>★ 4.1. Single platform for Government websites and information—develop unified concept for 170 Latvian government websites run by the Latvian with civil society input.</p>									Ahead of schedule	Further work
<p>★ 4.2. Online broadcasting from the Cabinet and Parliament—Cabinet meetings and parliamentary plenaries will be broadcast online without restrictions.</p>									On schedule	Completed implementation
<p>4.3. Website for public participation—online participation opportunities clearinghouse.</p>									Behind schedule	Further work

Table 2 | Summary of Progress by Commitment

NAME OF COMMITMENT	SUMMARY OF RESULTS
<p>★ COMMITMENT IS CLEARLY RELEVANT TO OGP VALUES AS WRITTEN, HAS SIGNIFICANT POTENTIAL IMPACT, AND IS SUBSTANTIALLY OR COMPLETELY IMPLEMENTED.</p>	
1. Improving the quality of the involvement of society in decision making.	
<p>1.1. NGO Fund</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Minor • Completion: Substantial 	<p>The funds have been established and are managed by the Social Integration Fund. Between now and 2017, 77 advocacy organizations will receive funding. The funds come from the European Economic Zone and the European Union Social Fund. In the medium-term, a more sustainable system of financing of NGOs will be needed. The Council for the Implementation of the Council of Memorandum (see above) approved a medium-term plan to tackle this issue during 2013.</p>
<p>1.2. Strengthen Social Partners</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Moderate • Completion: Limited 	<p>This commitment would bring in non-state actors to play an equal role on the Council of Memorandum. There has been an informal agreement that representatives from the Council of Memorandum may attend meetings of the Tripartite Co-operation Council of Social Partners, expanding the planning council from trade unions, employers, and the state to include other non-governmental actors. The commitment, however, suggested legally binding rights to participate and vote and this has not been accomplished. At the same time, the non-governmental sector will need to organize itself to lobby and choose representation.</p>

NAME OF COMMITMENT	SUMMARY OF RESULTS
<p>★ COMMITMENT IS CLEARLY RELEVANT TO OGP VALUES AS WRITTEN, HAS SIGNIFICANT POTENTIAL IMPACT, AND IS SUBSTANTIALLY OR COMPLETELY IMPLEMENTED.</p>	
<p>1. Improving the quality of the involvement of society in decision making. (continued)</p>	
<p>1.3. Trade union law</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Minor • Completion: Substantial 	<p>The draft law on trade unions was developed during the implementation period. It will not bring about revolutionary changes, but the current draft law better articulates the principles contained in a prior draft. Trade unions and employers debated the current draft, and it has been submitted to the Parliament for approval. At the time of writing (late 2013) the bill has not yet been passed, explaining the “substantial” rather than “complete” rating.</p>
<p>1.4. NGO co-working</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Minor • Completion: Complete 	<p>This commitment would develop recommendations for public participation in planning and legislation. A study was undertaken and opportunities were identified for greater NGO participation in these processes. A next ambitious step would be to implement these recommendations.</p>
<p>★ 1.5. Public engagement model</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Moderate • Completion: Substantial 	<p>This commitment required government to develop a model for public engagement at all levels. Draft regulations cover publication of discussion documents, public involvement with legislative documents and planning documents. There are also provisions for public access to draft documents before they are circulated through ministries, and for enhancing the agenda setting powers of NGOs in the Council of Memorandum. At the current time this commitment is incomplete, as the Government has not developed the information technology or institutional structure to support this. NGOs interviewed also wish to see enhanced participation at the parliamentary level and a unified repository for public comments.</p>
<p>2. Improving the quality of public service provision.</p>	
<p>★ 2.1. Internet Access Points</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Moderate • Completion: Complete 	<p>This commitment aimed to distribute internet access points to promote use of government e-services at the local level. This commitment pre-dated the OGP action plan and significant progress has been made in implementing the project. It's unclear how much work was done during the implementation period. The government has achieved its aim and is now transitioning to a “Last Mile” program to cover rural areas. For the next action plan, the IRM researcher suggests that government focus only on those key public service areas that enhance OGP values or that include participation of both clients and service providers.</p>
<p>2.2. Public Service Assessment</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Unclear • Potential impact: Moderate • Completion: Complete 	<p>The Assessment of Public Services forms the basis of a “one-stop shop” for government services. This has been introduced. The relationship of this commitment to OGP values of transparency, participation, and accountability is not clearly articulated in the action plan and the commitment is not assessed or explained in the government's self-assessment. At the same time, for the next action plan, the IRM researcher suggests that government focus only on those key public service areas that enhance OGP values or that include participation of both clients and service providers.</p>
<p>2.3. Enhancing e-services</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Unclear • Potential impact: Minor • Completion: Complete 	<p>This commitment would enhance the land registry system, civil status records system, and revenue collection e-services. These actions were well under way at the time of the action plan and have been implemented. The country did not establish clear milestones or actions during the implementation period. For the next action plan, the IRM researcher suggests that government focus only on those key public service areas that enhance OGP values or that include participation of both clients and service providers.</p>

NAME OF COMMITMENT	SUMMARY OF RESULTS
★ COMMITMENT IS CLEARLY RELEVANT TO OGP VALUES AS WRITTEN, HAS SIGNIFICANT POTENTIAL IMPACT, AND IS SUBSTANTIALLY OR COMPLETELY IMPLEMENTED.	
2. Improving the quality of public service provision. (continued)	
1.3. Trade union law <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Unclear • Potential impact: Minor • Completion: Limited 	This commitment would develop e-services for the Road Transportation Directorate. It is still currently under development. As currently articulated it is unclear how the information provided by the service (due 2014) will serve the OGP values of transparency, participation, and accountability. For the next action plan, the IRM researcher suggests that government focus only on those key public service areas that enhance OGP values or that include participation of both clients and service providers.
3. Restricting corruption.	
★ 3.1. Asset Disclosure <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Moderate • Completion: Substantial 	This commitment sought to create a means of assessing individuals' spending relative to their lawful income. This information can be used to identify those officials involved in money laundering or tax evasion. This commitment is an internal-to-government control only, and, accordingly, has a weaker link to <i>open</i> government. While the system was established during the implementation period, at the current time, no data is available on how data collection transpired or was used afterwards.
★ 3.2. Lobbying law <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Moderate • Completion: Substantial 	The Corruption Prevention and Combatting Bureau has elaborated a draft, "Law on Transparency of Lobbying." This law awaits further debate by the Cabinet of Ministers, but has been implemented internally in the Bureau. Such a law would allow for public scrutiny of lobbying and would potentially increase participation in legislative affairs. This commitment will not have significant impact until it is approved by Parliament and implemented. Even then, stakeholders interviewed expressed doubts about its usefulness.
3.3. Whistleblower protection <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Minor • Completion: Limited 	This commitment aims to educate public employees about their rights as whistle-blowers, including the need to report violations, witness protection programs, protection of informants, and the guarantee of anonymity. This commitment was largely internal-to-government control, and, although highly relevant to anti-corruption, accordingly, has a weaker link to <i>open</i> government. Stakeholders felt that this commitment was limited to only a few agencies of concern and that, until regulations are approved to protect whistle-blowers from reprisal and to provide legal remedies for whistle-blowers, those officials will continue to be harassed.
★ 3.4. Public subsidy control <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Transformative • Completion: Substantial 	This commitment would update the regulation for persons receiving state subsidies as part of their work. This commitment saw a lengthy debate over the level of control and proportionality of its consequences on the NGOs. While the reform is in the Corruption Prevention and Combatting Guidelines and Program for 2014–2020, an updated regulatory framework has seen only limited debate. More debate is needed in order to find a means of achieving the aims of the regulation without adding undue administrative burdens on NGOs.
★ 3.5. State-owned enterprises management <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Moderate • Completion: Substantial 	This complicated commitment would work to de-politicise daily decision-making at state owned enterprises. A draft law to address these issues is under debate in Parliament, but remains in draft status. The success of this commitment going forward depends on the ability of these two public bodies to pass their respective reforms.

NAME OF COMMITMENT	SUMMARY OF RESULTS
<p>★ COMMITMENT IS CLEARLY RELEVANT TO OGP VALUES AS WRITTEN, HAS SIGNIFICANT POTENTIAL IMPACT, AND IS SUBSTANTIALLY OR COMPLETELY IMPLEMENTED.</p>	
<p>4. Facilitating freedom of information and introducing an open data system.</p>	
<p>★ 4.1. Single platform for Government websites and information</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Transformative • Completion: Substantial 	<p>This commitment would develop a unified concept for the 170 websites run by the Latvian government with the input of civil society. Stakeholders identified a number of key data sets for the implementation of this commitment and government-developed guidelines for implementation covering many relevant open data principles. While the official implementation of this commitment awaits the provision of these key data sets by individual agencies, civil society groups have taken the step to implement this informally, with solutions including a technology portal and various "hackathons." In addition to passing legislation, the next action plan could ensure tenders to finance further development of data sets and continued collaborative prioritization of open data sets.</p>
<p>★ 4.2. Online broadcasting from the Cabinet and Parliament</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Moderate • Completion: Complete 	<p>Cabinet meetings and plenary session of Saeima (parliament) will be broadcast online without restrictions. This commitment was completely implemented. While the average member of the public may not be able to follow all debates without preparation, the Cabinet of Ministers has made this preparation easier by creating a subscription service for e-portfolios, including supporting documents, opinions of Social Partners, and minutes of discussions of individual ministries. The IRM researcher recommends monitoring and maintenance of these systems.</p>
<p>4.3. Website for public participation</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Moderate • Completion: Not started 	<p>This commitment would put information about opportunities for public participation online. At this time, the commitment was not implemented and opportunities for participation, where they are publicised are available only on individual agency websites. The next step to achieve this important commitment will be to have the separate agencies come to the agreement to build a unified platform.</p>

RECOMMENDATIONS

Latvia has been on the path toward fulfilling OGP values since it regained its independence and started to build a democratic state. While dialogue between government and civil society has improved, trust and co-operation are still not the norm in most institutions. This section elaborates a few of the recommendations that the next action plan may consider in light of the opportunity OGP presents:

- Maintain ownership at the level of the State Chancellery
- Continue to co-ordinate closely with the Council of Memorandum
- Closely monitor implementation of commitments around Restricting Corruption and Introduction of Open Data
- If commitments around online government services are to be maintained in the next action plan, involve relevant end users in the planning and design of interventions.

Stakeholders interviewed also found the following areas promising for inclusion in the next action plan:

- Continue work on access to information, e-participation, and legislative tracking.
- Revise and enhance commitments including:
 - whistle-blower protection by adding comprehensive protection;
 - facilitation of lobbying by NGOs; and
 - more clear rules on persons receiving state funds to carry out NGO work.
- Add commitments on
 - improving participation in policy planning at early phases of the process;
 - strengthening the capacity of NGOs to use existing and planned mechanisms for participation and monitoring; and
 - developing new finance mechanisms for the medium-term.

ELIGIBILITY REQUIREMENTS: 2012

To participate in OGP, governments must demonstrate commitment to open government by meeting minimum criteria on key dimensions of open government. Third-party indicators are used to determine country progress on each of the dimensions. For more information, visit: www.opengovpartnership.org/node/1338

BUDGET TRANSPARENCY:

NO DATA

ACCESS TO INFORMATION:

Law Enacted

4 OF 4

ASSET DISCLOSURE:

Appointed and Elected Officials

4 OF 4

CIVIC PARTICIPATION:

9.12 of 10

4 OF 4

Zinta Miezaine is policy analyst and board member

of the association, "Workshop of Solutions" which promotes public participation in decision-making processes on the local, national and EU level, and brings together decision makers and their constituents.

Open
Government
Partnership

INDEPENDENT
REPORTING MECHANISM

OGP aims to secure concrete commitments from governments to promote transparency, empower citizens, fight corruption, and harness new technologies to strengthen governance. OGP's Independent Reporting Mechanism assesses development and implementation of national action plans in order to foster dialogue among stakeholders and improve accountability.

KOPSAVILKUMS

NEATKARĪGAS NOVĒRTĒŠANAS MEHĀNISMS.

LATVIJA

PROGRESA ZIŅOJUMS 2012—2013

Latvijas rīcības plāns bija ļoti atbilstošs un ambiciozs. Nozīmīgas apņemšanās bija vērstas uz sabiedrības līdzdalības valsts pārvaldē struktūru un korupcijas kontroli. Jāatzīmē, ka visas apņemšanās bija balstītas jau iepriekš uzsāktā darbā. Nākamā rīcības plāna izstrāde ideālā gadījumā nostiprinās šo procesu.

Atvērtas pārvaldības partnerība (APP) ir brīvprātīga starptautiska iniciatīva, kuras mērķis ir īstenot tās apņemšanās, kurās valdības to iedzīvotājiem sola veicināt caurspīdīgumu, iespējot pilsoņus, apkarot korupciju un uzlabot jaunās tehnoloģijas labākai pārvaldībai. Neatkarīgais novērtēšanas mehānisms (NNM) katrus divus gadus veic pārskatu par katras dalībvalsts paveikto. Latvija oficiāli uzsāka līdzdalību APP 2011. gada septembrī, kad valsts prezidents Andris Bērziņš deklarēja valdības nolūku pievienoties iniciatīvai.

Latvijā APP procesu koordinē Ārlietu ministrija, savukārt atbildīgās institūcijas par paveikto atskaitās Ministru kabinetam. Arī pilsoniskās sabiedrības organizācijas bija iesaistījušās procesā. Vairākas aktivitātes veica Valsts kanceleja, kura veicina sabiedrības iesaisti lēmumu pieņemšanā, konsultējoties ar Ministru kabineta un nevalstisko organizāciju sadarbības memoranda padomi (Memoranda padomi). Arī Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs īsteno vairākas apņemšanās.

APP PROCESS

APP dalībvalstis rīcības plānu izstrādes un īstenošanas laikā konsultējas ar sabiedrību.

Latvija izstrādāja APP rīcības plānu, konsultējoties ar daudzām organizācijām, un plāns bija pieejams Ministru kabineta mājas lapā ieteikumiem. Tomēr apkopotī ieteikumi un tas, vai un kā tie tika iekļauti rīcības plānā, netika publicēti.

Rīcības plāna ieviešanas laikā konsultācijas bija decentralizētas, tās pēc vajadzības notika katrā no atbildīgajām institūcijām. Valsts kanceleja veica konsultācijas par sabiedrības līdzdalības jautājumiem.

Valdības pašvērtējuma ziņojums tika publicēts mēnesi pēc prasītā termiņa (dienu pirms NNM ziņojuma iesniegšanas), palika neskaidrs, vai par šo ziņojuma notika konsultācijas un vai tika ievērots divu nedēļu periods atzinumu iesniegšanai.

ĪSUMĀ

DALĪBVALSTS KOPŠ: 2011
PASĀKUMU SKAITS: 17

IZPILDE

PABEIGTA:	5 no 17
BŪTISKA:	10 no 17
IEROBEŽOTA:	1 no 17
NAV SĀKTA:	1 no 17

LAIKA GRAFIKS

SAVLAICĪGI:	14 no 17
-------------	----------

PASĀKUMA MĒRĶIS

INFORMĀCIJAS PIEEJAMĪBA:	4 no 17
LĪDZDALĪBA:	7 no 17
ATBILDĪGUMS:	5 no 17
TEHNOLOĢIJAS UN INOVĀCIJA CAURSPĪDĪGUMAM UN ATBILDĪGUMAM:	3 no 17

PASĀKUMU SKAITS:

AR SKAIDRU ATBILSTĪBU APP VĒRTĪBĀM:	14 no 17
AR VIDĒJU VAI PĀRVEIDOJOŠU POTENCIĀLO IETEKMI:	11 NO 17
SUBSTANTIALLY OR BŪTISKI VAI PILNĪGI IZPILDĪTI:	15 no 17

VISAS TRĪS PAZĪMES (☆): 8 no 17

AKTIVITĀŠU IEVIEŠANA

Visām APP dalībvalstīm ir jāizstrādā divu gadu rīcības plāns. Pirmajā tabulā apkopotas visas aktivitātes, katras aktivitātes izpildes līmenis, ambīcija, vai tā iekļaujas Latvijai plānotajā laika grafikā (ja tas ir noteikts vai izsecināms pēc citiem dokumentiem), kā arī nākamās soļus šīs aktivitātes īstenošanā turpmākajos rīcības plānos. Latvija atšķiras ar lielu skaitu ambiciozu, ļoti atbilstošu aktivitāšu, kas lielā mērā ir izpildītas. Jāpiemin, ka intervētie cilvēki aicināja izvēlēties proaktīvākas komunikācijas formas, lai konsultācijās par plānotajiem lēmumiem piedalītos vairāk nekā tikai elitāras interešu aizstāvības organizācijas. Jāatzīmē, ka visas aktivitātes jau ir iesāktas darbu turpinājums. Otrajā tabulā apkopots NNM novērtējums par progresu katrā aktivitātē.

Tabula Nr. 1 | Progresu novērtējums pa aktivitātēm

AKTIVITĀTES NOSAUKUMS	IESPĒJAMĀ IETEKME				IZPILDES LĪMENIS				LAIKA GRAFIKS	NĀKAMIE SOĻI
	NAV	NELIELA	VIDĒJA	PĀRVEIDOJOŠA	NAV UZSĀKTA	IEROBEŽOTA	BŪTISKA	PABEIGTA		
★ AKTIVITĀTE ATBILST APP VĒRTĪBĀM, TAI IR AUGSTA IESPĒJAMĀ IETEKME, UN TĀ IR LIELĀ MĒRĀ VAI PILNĪBĀ IZPILDĪTA.										
1. Sabiedrības iesaistes lēmumu pieņemšanā kvalitātes uzlabošana.										
1.1. NVO fonds—izveidot, vadīt un veicināt valsts līdzekļu pieejamību interešu aizstāvības organizācijām.									Saskaņā ar plānu	Jāizstrādā jauna aktivitāte, balstoties iepriekšējā pieredzē, jāplāno jauni finanšu avoti
1.2. Sociālo partneru stiprināšana—formalizēt NVO pārstāvniecību un tiesības Trīspusējā sadarbības padomē.									Neskaidrs	Jāturpina aktivitātes ieviešana
1.3. Arodbiedrību likums—pārskatīt un pieņemt jaunu likumu par arodbiedrībām.									Saskaņā ar plānu	Jāturpina aktivitātes ieviešana
1.4. NVO līdzdalības izvērtējums—izstrādāt ieteikumus sabiedrības iesaistei plānošanā un likumdošanā.									Saskaņā ar plānu	Nav nepieciešami. Aktivitāte pabeigta
★ 1.5. Sabiedrības iesaistes modelis—izstrādāt sabiedrības iesaistes visos līmeņos modeli.									Neskaidrs	Jāturpina aktivitātes ieviešana
2. Publisko pakalpojumu sniegšanas kvalitātes uzlabošana (turpinājums).										
★ 2.1. Interneta pieejas punkti—nodrošināt interneta pieejas punktus publisko pakalpojumu pieejamībai vietējā līmenī.									Neskaidrs	APP kontekstā nav nepieciešami

AKTIVITĀTES NOSAUKUMS	IESPĒJAMĀ IETEKME				IZPILDES LĪMENIS				LAIKA GRAFIKS	NĀKAMIE SOĻI
	NAV	NELIELA	VIDĒJA	PĀRVEIDOJOŠA	NAV UZSĀKTA	IEROBEŽOTA	BŪTISKA	PABEIGTA		
<p>★ AKTIVITĀTE ATBILST APP VĒRTĪBĀM, TAI IR AUGSTA IESPĒJAMĀ IETEKME, UN TĀ IR LIELĀ MĒRĀ VAI PILNĪBĀ IZPILDĪTA.</p>										
2. Publisko pakalpojumu sniegšanas kvalitātes uzlabošana (turpinājums).										
2.2. Publisko pakalpojumu izvērtējums—izvērtēt publiskos pakalpojumus vienas pieturas aģentūru ieviešanai									Saskaņā ar plānu	Nav nepieciešami. Aktivitāte pabeigta
2.3. E-pakalpojumu uzlabošana—uzlabot Zemesgrāmatas, Civilstāvokļa aktu reģistrācijas un Valsts ieņēmumu dienesta e-pakalpojumus..									Saskaņā ar plānu	APP kontekstā nav nepieciešami
2.4. Transporta e-pakalpojumi—attīstīt e-pakalpojumus Ceļu transporta direktorātam.									Saskaņā ar plānu	APP kontekstā nav nepieciešami
3. Korupcijas novēršana.										
★ 3.1. Sākumdeklārēšana—izveidot sistēmu fizisko personu izdevumu un likumīgo ieņēmumu atbilstības novērtēšanai.									Saskaņā ar plānu	Nav nepieciešami. Aktivitāte pabeigta
★ 3.2. Lobēšanas atklātības likums—izstrādāt un pieņemt likumu par lobēšanas caurspīdīgumu.									Saskaņā ar plānu	Jāturpina aktivitātes ieviešana
3.3. Trauksmes cēlāju aizsardzība—izglītēt par esošajiem mehānismiem un pastiprināt trauksmes cēlāju tiesisko aizsardzību.									Saskaņā ar plānu	Jāturpina aktivitātes ieviešana
★ 3.4. Valsts finansējuma izlietošanas kontrole—uzlabot likumdošanu, t.sk. NVO, kas saņem valsts finansējumu, kontrolei.									Saskaņā ar plānu	Jāturpina aktivitātes ieviešana
★ 3.5. Valsts uzņēmumu vadība—pieņemt likumus valsts uzņēmumu ikdienas lēmumu depolitizēšanai.									Saskaņā ar plānu	Jāturpina aktivitātes ieviešana

AKTIVITĀTES NOSAUKUMS	IESPĒJAMĀ IETEKME				IZPILDES LĪMENIS				LAIKA GRAFIKS	NĀKAMIE SOĻI
<p>★ AKTIVITĀTE ATBILST APP VĒRTĪBĀM, TAI IR AUGSTA IESPĒJAMĀ IETEKME, UN TĀ IR LIELĀ MĒRĀ VAI PILNĪBĀ IZPILDĪTA.</p>	NAV	NELIELA	VIDĒJA	PĀRVEIDOJOŠA	NAV UZSĀKTA	IEROBEŽOTA	BŪTISKA	PABEIGTA		
4. Informācijas pieejamības veicināšana un atvērto datu sistēmas ieviešana.										
<p>★ 4.1. Vienota platforma valsts institūciju mājas lapām un informācijai—izstrādāt vienotu koncepciju 170 mājas lapām, nodrošinot pilsoniskās sabiedrības ieguldījumu.</p>									Saskaņā ar plānu	Jāturpina aktivitātes ieviešana
<p>★ 4.2. Ministru kabineta un Saeimas sēžu tiešraide internetā—Ministru kabineta un Saeimas sēdes bez ierobežojumiem vērojamas internetā.</p>									Saskaņā ar plānu	Nav nepieciešami. Aktivitāte pabeigta
<p>4.3. Mājas lapa sabiedrības līdzdalībai—vienuviet apkopota informācija par līdzdalības aktualitātēm un iespējām valsts institūcijās.</p>									Kavējas	Jāturpina aktivitātes ieviešana

Tabula Nr. 2 | Kopsavilkums par progresu katrā aktivitātē

AKTIVITĀTES NOSAUKUMS	REZULĀTU KOPSAVILKUMS
<p>★ AKTIVITĀTE ATBILST APP VĒRTĪBĀM, TAI IR AUGSTA IESPĒJAMĀ IETEKME, UN TĀ IR LIELĀ MĒRĀ VAI PILNĪBĀ IZPILDĪTA</p>	
1. Sabiedrības iesaistes lēmumu pieņemšanā kvalitātes.	
<p>1.1. NVO fonds</p> <ul style="list-style-type: none"> Skaidra atbilstība APP vērtībām Iespējamā ietekme: Neliela Izpilde: Būtiska 	<p>Aktivitāti īsteno Sabiedrības integrācijas fonds. Pārskata periodā 77 NVO saņēma finansējumu aktivitātēm līdz 2017. gadam. Finansētāji ir Eiropas Ekonomiskās zonas valstis un Eiropas Savienības Sociālais fonds. Vidējā termiņā nepieciešama ilgtspējīgāka sistēma NVO finansēšanai. Memoranda padome šī jautājuma risināšanu iekļāvusi 2013. gadā izstrādātajā darba plānā..</p>
<p>1.2. Sociālo partneru stiprināšana</p> <ul style="list-style-type: none"> Skaidra atbilstība APP vērtībām Iespējamā ietekme: Vidēja Izpilde: Ierobežota 	<p>Šīs aktivitātes mērķis ir iesaistīt nevalstiskās organizācijas Trīspusējās sadarbības padomes darbā. Ir panākta neformāla vienošanās, ka Memoranda padomes pārstāvis var piedalīties Trīspusējās sadarbības padomes sēdēs, paplašinot sēdes dalībnieku—darba devēju, darba ņēmēju un valsts pārstāvju- loku ar nevalstisko organizāciju pārstāvi. Tomēr nav sasniegts mērķis panākt juridiski saistošas tiesības NVO pārstāvim piedalīties balsošanā. No otras puses, arī NVO sektoram vēl jāorganizējas, lai nodrošinātu pārstāvja kapacitāti un atbildīgumu pārstāvēto organizāciju priekšā.</p>

AKTIVITĀTES NOSAUKUMS	REZULĀTU KOPSAVILKUMS
★ AKTIVITĀTE ATBILST APP VĒRTĪBĀM, TAI IR AUGSTA IESPĒJAMĀ IETEKME, UN TĀ IR LIELĀ MĒRĀ VAI PILNĪBĀ IZPILDĪTA	
1. Sabiedrības iesaistes lēmumu pieņemšanā kvalitātes.	
1.3. Arodbiedrību likums <ul style="list-style-type: none"> • Skaidra atbilstība APP vērtībām • Iespējamā ietekme:Neliela • Izpilde: Būtiska 	Pārskata periodā tika izstrādāts likumprojekts „Arodbiedrību likums”. Tas neievieš būtiskas izmaiņas arodbiedrību darba regulējumā, bet konsolidēti un precīzāk atspoguļo iepriekšējo regulējumu. Projektu tā virzībā Ministru kabinetā atbalstīja gan arodbiedrību, gan darba devēju pārstāvji, un tas ir iesniegts diskusijām Saeimā. Ziņojuma tapšanas laikā likumprojekts vēl nebija pieņemts, tādēļ vērtējums par progresu ir „Būtisks”, nevis „Pabeigts”.
1.4. NVO līdzdalības izvērtējums <ul style="list-style-type: none"> • Skaidra atbilstība APP vērtībām • Iespējamā ietekme:Neliela • Izpilde: Pabeigts 	Aktivitātes rezultātā tika izstrādāti ieteikumi sabiedrības līdzdalības uzlabošanai plānošanā un tiesību aktu izstrādē. Tika īstenots pētījums un saņemti ieteikumi NVO līdzdalības uzlabošanai. Nākamais solis būs šo ieteikumu īstenošana.
★ 1.5. Sabiedrības iesaistes modelis <ul style="list-style-type: none"> • Skaidra atbilstība APP vērtībām • Iespējamā ietekme:Vidēja • Izpilde: Būtiska 	Šī aktivitāte paredzēja sabiedrības līdzdalības visos līmeņos modeļa izstrādi. Ir izstrādāts tiesību akta projekts par diskusiju dokumentu publicēšanu, kā arī sabiedrības iesaisti pirms likumprojektu un politikas dokumentu izsludināšanas Valsts sekretāru sanāksmē. Paredzēts arī uzlabot NVO iesaisti Memoranda padomes dienaskārtības veidošanā. Aktivitātes īstenošana nav pabeigta, jo tā paredzēja arī informācijas tehnoloģiju risinājumus, lai izsekotu tiesību aktu apspriešanai un saņemtajiem komentāriem un atzinumiem no to izstrādes brīža līdz pat diskusijām Saeimā.
2. Publisko pakalpojumu kvalitātes uzlabošana.	
★ 2.1. Interneta pieejas punkti <ul style="list-style-type: none"> • Skaidra atbilstība APP vērtībām • Iespējamā ietekme:Vidēja • Izpilde: Pabeigta 	Aktivitātes mērķis bija interneta pieejas punktu nodrošināšana, lai publiskie e-pakalpojumi būtu pieejami vietējā līmenī. Aktivitāte aizsākās ilgi pirms pievienošanās APP, un tajā ir ievērojams progress, tomēr nav nosakāms, kas tieši paveikts pārskata periodā. Valdība plāno īstenot „pēdējās jūdzes” projektu, kas nodrošinātu interneta pieejamību tur, kur to nav izdevīgi nodrošināt uzņēmējiem, - attālos lauku novados. Autore iesaka nākamajā rīcības plānā fokusēties tikai uz tādu publisko pakalpojumu iekļaušanu, kuri atbilst APP vērtībām un kuru plānošanā un izstrādē iesaistīti ne tik vien potenciālie pakalpojumu sniedzēji, bet arī klienti.
2.2. Publisko pakalpojumu izvērtējums <ul style="list-style-type: none"> • Skaidra atbilstība APP vērtībām • Iespējamā ietekme:Vidēja • Izpilde: Pabeigta 	Publisko pakalpojumu izvērtējums ir pamats publisko pakalpojumu „vienas pieturas aģentūru,“ izveidošanai. Izvērtējums ir pabeigts. Nav skaidri nosakāma aktivitātes saistība ar APP vērtībām—caurspīdīgumu, līdzdalību un atbildīgumu-, tā arī nav izsecināma no ziņojuma. Autore iesaka nākamajā rīcības plānā iekļaut aktivitātes publisko pakalpojumu jomā, kuras atbilst APP vērtībām un kuru plānošanā un izstrādē iesaistīti ne tik vien potenciālie pakalpojumu sniedzēji, bet arī klienti.
2.3. E-pakalpojumu uzlabošana <ul style="list-style-type: none"> • Skaidra atbilstība APP vērtībām • Iespējamā ietekme:Neliela • Izpilde: Pabeigta 	Šī aktivitāte uzlabo zemesgrāmatu sistēmu, civiltāvokļu aktu reģistrāciju un sadarbību ar Valsts ieņēmumu dienestu. Aktivitātes bija aizsāktas pirms pārskata perioda un ir pabeigtas, pārskata periodam netika izvirzītas specifiskas darbības. Autore iesaka nākamajā rīcības plānā fokusēties tikai uz tādu publisko pakalpojumu iekļaušanu, kuri atbilst APP vērtībām un kuru plānošanā un izstrādē iesaistīti ne tik vien potenciālie pakalpojumu sniedzēji, bet arī klienti.

AKTIVITĀTES NOSAUKUMS	REZULĀTU KOPSAVILKUMS
★ AKTIVITĀTE ATBILST APP VĒRTĪBĀM, TAI IR AUGSTA IESPĒJAMĀ IETEKME, UN TĀ IR LIELĀ MĒRĀ VAI PILNĪBĀ IZPILDĪTA	
2. Publisko pakalpojumu kvalitātes uzlabošana.	
2.4. E-pakalpojumi transporta jomā <ul style="list-style-type: none"> • Skaidra atbilstība APP vērtībām • Iespējamā ietekme:Neliela • Izpilde: Ierobežota 	Šīs aktivitātes ietvaros tika plānoti e-pakalpojumi Ceļu transporta direkcijā, kuri vēl ir izstrādes procesā. Aktivitātes formulējums neļauj izvērtēt gaidāmo pakalpojumu atbilstību APP vērtībām; caurspīdīgums, līdzdalība un atbildīgums. Autore iesaka nākamajā rīcības plānā fokusēties tikai uz tādu publisko pakalpojumu iekļaušanu, kuri atbilst APP vērtībām un kuru plānošanā un izstrādē iesaistīti ne tik vien potenciālie pakalpojumu sniedzēji, bet arī klienti.
3. Korupcijas novēršana.	
★ 3.1. Sākumdeklarēšana <ul style="list-style-type: none"> • Skaidra atbilstība APP vērtībām • Iespējamā ietekme:Vidēja • Izpilde: Būtiska 	Aktivitāte paredz izstrādāt sistēmu, lai noteiktu iedzīvotāju likumīgo ienākumu un izdevumu atbilstību. Informāciju var izmantot, lai konstatētu arī politiķu un amatpersonu finanšu plūsmu, noteiktu iespējamās naudas atmazgāšanas gadījumus vai izvairīšanos no nodokļiem. Aktivitātes laikā iegūtā informācija tiek lietota iekšēji, valsts pārvaldē, līdz ar to tai ir tikai nosacīta atbilstība atvērtas pārvaldības vērtībām. Sākumdeklarēšana notika pārskata perioda sākumā, taču nav publiski pieejama analīze par to, kā šie dati izmantoti.
★ 3.2. Lobēšanas atklātības likums <ul style="list-style-type: none"> • Skaidra atbilstība APP vērtībām • Iespējamā ietekme:Vidēja • Izpilde: Būtiska 	Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs ir izstrādājis likumprojektu „Lobēšanas atklātības likums”. Pārskata periodā tas vēl nebija akceptēts Ministru kabinetā. Plānots, ka likums padarīs pārskatāmākas esošās lobēšanas aktivitātes. Aktivitātei nebūs rezultāta, kamēr likums netiks akceptēts un pieņemts Saeimā. Intervētie eksperti izteica šaubas, vai ar likumā paredzētajiem pasākumiem tiks sasniegta tā mērķis..
3.3. Trauksmes cēlāju aizsardzība <ul style="list-style-type: none"> • Skaidra atbilstība APP vērtībām • Iespējamā ietekme:Zema • Izpilde: Ierobežota 	Aktivitātes mērķis ir izglītēt valsts pārvaldē strādājošos par trauksmes cēlāju tiesībām, ieskaitot pienākumu ziņot par pārkāpumiem, par liecinieku aizsardzības programmām, ziņotāju aizsardzību un anonimitātes garantēšanu. Aktivitāte ir lielā mērā valsts pārvaldes „iekšēja” darbība, un, kaut arī tā ir ļoti nozīmīga korupcijas novēršanā, ir grūtāk noteikt tās saikni ar atvērtu pārvaldību. Pilsoniskās sabiedrības pārstāvji norādīja, ka trauksmes cēlāju aizsardzībai, it īpaši arī privātajā sektorā, nepieciešams pastiprināt tiesisko aizsardzību.
★ 3.4. Valsts finansējuma izlietošanas kontrole <ul style="list-style-type: none"> • Skaidra atbilstība APP vērtībām • Iespējamā ietekme:Pārveidojoša • Izpilde: Būtiska 	Aktivitātes ietvaros paredzēts uzlabot tiesību aktus, kas nosaka rīcību ar valsts līdzekļiem privāt struktūrās, tai skaitā NVO. Ir bijušas debates par šīs ieceres proporcionalitāti un atbilstību, jo tā pārmērīgi ietekmētu nevalstiskās organizācijas, kuras godprātīgi izlieto valsts finansējumu. Aktivitāte iekļauta KNAB 2014.-2020. darba programmā, tomēr risinājums vēl nav līdz galam izdiskutēts un ir jāmeklē citi veidi, kā nodrošināt godprātīgu rīcību ar valsts līdzekļiem, neuzliekot neproporcionālu administratīvo slogu NVO.
★ 3.5. Valsts kapitālsabiedrību pārvaldība <ul style="list-style-type: none"> • Skaidra atbilstība APP vērtībām • Iespējamā ietekme:Vidēja • Izpilde: Būtiska 	Šī komplicētā aktivitāte vērsta uz valsts kapitālsabiedrību pārvaldības depolitizēšanu. Ekonomikas ministrija ir izstrādājusi, un MK ir akceptējis likumprojektu paketi, kas vēl tiek apspriesta Saeimā. Aktivitātes veiksmē atkarīga no šo debašu rezultātiem.

AKTIVITĀTES NOSAUKUMS	REZULĀTU KOPSAVILKUMS
<p>★ AKTIVITĀTE ATBILST APP VĒRTĪBĀM, TAI IR AUGSTA IESPĒJAMĀ IETEKME, UN TĀ IR LIELĀ MĒRĀ VAI PILNĪBĀ IZPILDĪTA</p>	
<p>4. Informācijas pieejamības veicināšana un atvērto datu sistēmas ieviešana.</p>	
<p>★ 4.1. Vienota platforma valsts institūciju mājas lapām un informācijai</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skaidra atbilstība APP vērtībām • Iespējamā ietekme: Pārveidojoša • Izpilde: Būtiska 	<p>Šīs aktivitātes ietvaros plānots izveidot vienotu tehnoloģisko platformu Latvijas valsts institūciju ap 170 mājas lapām, kas dos iespēju īstenot atvērto datu politiku. Ieinteresētās puses ir noteikušas prioritāri atveramos datu apjomus. Ir izstrādātas pamatnostādnes šo ideju īstenošanai, tomēr to ieviešana atkarīga no atbildīgo institūciju ieinteresētības izveidot vienotu platformu, kā arī apgūt finansējumu datu atvēršanai. Atvērto datu jomā darbojas neformāla interesentu grupa, kura izveidojusi atvērto datu portālu un rīko informācijas apmaiņas seminārus „hakatrons”. Turpmāk ir jāveic gan paredzētās likumdošanas izmaiņas, gan jāīsteno prioritāri noteikto datu apjomu atvēršana atkalizmantošanai.</p>
<p>★ 4.2. Ministru kabineta un Saeimas sēžu tiešraide internetā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skaidra atbilstība APP vērtībām • Iespējamā ietekme: Vidēja • Izpilde: Pabeigta 	<p>Aktivitātes ietvaros tika nodrošinātas brīvi pieejamas Ministru kabineta un Saeimas sēžu tiešraides internetā. Aņņemšanās ir pilnībā īstenota. Lai būtu iespējams izprast MK sēdēs notiekošo, ir iespējams gan iegūt sēžu materiālus internetā, gan arī parakstīties uz e-portfeli, kurā pieejama informācija par izskatāmajiem dokumentiem, kā arī citu ministriju un nevalstisko organizāciju atzinumi par tiem. Autore iesaka turpināt šo praksi.</p>
<p>4.3. Mājas lapa sabiedrības līdzdalībai</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skaidra atbilstība APP vērtībām • Iespējamā ietekme: Vidēja • Izpilde: Nav uzsākta 	<p>Šajā aktivitātē bija paredzēts izveidot e-risinājumus sabiedrības līdzdalībai tiešsaistes režīmā. Pārskata periodā aktivitāte nav īstenota, un informācija par līdzdalības iespējām un rezultātiem ir pieejama fragmentēti atsevišķu institūciju mājas lapās. Jāizvērtē iespējas īstenot nevalstiskajām organizācijām nepieciešamās informācijas „sajūgšanu” ērtā risinājumā, izmantojot tās iespējas, ko sniegs vienotā tehnoloģiskā platforma visu institūciju mājas lapām.</p>

IETEIKUMI

Latvija kopš neatkarības atgūšanas ir uzsākusi arī ceļu, ieviešot atvērtas pārvaldības vērtības. Kaut arī valsts pārvalde un pilsoniskā sabiedrība ir izveidojusi dialogu, tomēr savstarpēja uzticēšanās un sadarbība ne vienmēr ir norma visās institūcijās. Šajā nodaļā ieskicēti daži ieteikumi nākamajam rīcības plānam, kas veicinās šīs pārmaiņas APP procesa ietvaros:

- Noteikt Valsts kanceleju kā APP centrālo koordinējošo institūciju.
- Turpināt APP aktivitāšu apspriešanu Memoranda padomē.
- Cieši uzraudzīt korupcijas novēršanas un atvērto datu sistēmas ieviešanas aktivitāšu turpmāko ieviešanu.
- Ja nākamajā rīcības plānā tiks paredzētas aktivitātes publisko pakalpojumu jomā, nodrošināt klientu iesaisti to plānošanā.

Ziņojuma tapšanas laikā intervētie cilvēki norādīja uz vēl šādu jautājumu iekļaušanu nākamajā rīcības plānā:

- Turpināt darbu informācijas pieejamības, e-līdzdalības un tiesību aktu projektu saskaņošanas ceļa caurspīdīgumā (iespēja izsekot atzinumiem no darba uzsākšanas līdz balsojumam Saeimā).
- Pārskatīt un uzlabot aktivitātes, ieskaitot:
 - o trauksmes cēlāju plašākas tiesiskās aizsardzības nodrošināšanu,
 - o lobēšanas atklātības veicināšanu un
 - o efektīvu kontroles mehānismu NVO, kuras rīkojas ar valsts finansējumu.
- Pievienot aktivitātes par:
 - o sabiedrības iesaisti iespējami agros politikas veidošanas posmos,
 - o NVO kapacitātes celšanu jau esošo mehānismu godprātīgai izmantošanai un
 - o jauni finansējuma avoti NVO iedibināšanai vidējā termiņā. Jauni

ATBILSTĪBAS PRASĪBAS: 2012

Lai kļūtu par APP dalībvalsti, valdībām ir jādemonstrē apņēmība ievērot atvērtas pārvaldības minimālos kritērijus galvenajās APP jomās. Lai raksturotu valsts izaugsmi katrā no jomām, izmantoti trešo pušu dati. Tuvākai informācijai skatīt: www.opengovpartnership.org/node/1338. Izejas datus pārkodēja APP sekretariāts pēc 4 punktu skalas. Rezultāti atspoguļoti zemāk.

BUDŽETA CAURSPĪDĪGUMS: NAV DATU

INFORMĀCIJAS PIEEJAMĪBA:

Likums ir spēkā

4 NO 4

IENĀKUMU PUBLISKOŠANA:

levēlētas un ieceltas amatpersonas

4 NO 4

PILSONISKĀ LĪDZDALĪBA:

9.12 no 10

4 NO 4

*Risinājumu
Darbnīca*

Zinta Miezaine ir biedrības „Risinājumu darbnīca” sabiedriskās politikas analītiķe un valdes locekle. Biedrība veicina sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā vietējā, valsts un ES līmeņos un aicina kopā lēmumu pieņēmējus un tos, uz kuriem lēmumi attiecas.

Open
Government
Partnership

INDEPENDENT
REPORTING MECHANISM

Atvērtas pārvaldības partnerības (APP) mērķis ir nodrošināt, lai valdības izpilda savas apņemšanās caurspīdīguma veicināšanai, iedzīvotāju iespējošanai, korupcijas novēršanai un jaunu tehnoloģiju ieviešanai atvērtas pārvaldības mērķiem. APP neatkarīgās novērtēšanas mehānisms izvērtē katras valsts rīcības plāna izstrādi un ieviešanu, lai veicinātu dialogu starp ieinteresētajām pusēm un veicinātu atbildīgumu.

I | IEVADS

Atvērtas pārvaldības partnerība (APP) ir brīvprātīga daudzpusēja starptautiska iniciatīva, kuras mērķis ir nodrošināt konkrētas valstu apņemšanās savu iedzīvotāju priekšā, lai veicinātu caurspīdīgumu, iedzīvotāju iespējošanu, apkarotu korupciju un uzlabotu jaunās tehnoloģijas labai pārvaldībai. Šo mērķu sasniegšanai APP piedāvā starptautisku forumu dialogam un pieredzes apmaiņai starp valdībām, pilsoniskās sabiedrības organizācijām un privātā sektora pārstāvjiem, kas visi dod ieguldījumu kopīgajam mērķim - atvērtai pārvaldībai. APP partneri ir valdības, nevalstisko organizāciju un privātā sektora pārstāvji, kuri atbalsta APP principus un misiju.

IEVADS

Atvērtas pārvaldības partnerība (APP) ir brīvprātīga daudzpusēja starptautiska iniciatīva, kuras mērķis ir nodrošināt konkrētas valstu apņemšanās savu iedzīvotāju priekšā, lai veicinātu caurspīdīgumu, iedzīvotāju iespējošanu, apkarotu korupciju un uzlabotu jaunās tehnoloģijas labai pārvaldībai. Šo mērķu sasniegšanai APP piedāvā starptautisku forumu dialogam un pieredzes apmaiņai starp valdībām, pilsoniskās sabiedrības organizācijām un privātā sektora pārstāvjiem, kas visi dod ieguldījumu kopīgajam mērķim - atvērtai pārvaldībai. APP partneri ir valdības, nevalstisko organizāciju un privātā sektora pārstāvji, kuri atbalsta APP principus un misiju.

Latvija oficiāli uzsāka dalību APP 2011. gada septembrī, kad Latvijas prezidents Andris Bērziņš oficiāli pasludināja Latvijas vēlmi pievienoties šai iniciatīvai.

Lai piedalītos APP, dalībvalstij jāuzrāda sasniegumi, kas liecina par tās vēlmi ievērot vismaz minimālos standartus attiecībā uz būtiskākajām atvērtas pārvaldības dimensijām, kuras ir īpaši svarīgas, lai palielinātu valsts pārvaldes atbildīgumu, stiprinātu sabiedrības iesaisti un apkarotu korupciju.

Visām APP dalībvalstīm ir jāizstrādā APP rīcības plāni, kuros tās izvērs konkrētas apņemšanās sākotnējam divu gadu periodam. Rīcības plānu pirmajā daļā ir jāietver jau paveiktais, kas attiecas uz pieciem atvērtas pārvaldības „lielajiem izaicinājumiem”, ieskaitot

specifiskas atvērtas pārvaldības stratēģijas un jau esošās programmas (skat. 4. nodaļu, kurā tuvāk aprakstīti APP izaicinājumi). Pēc tam rīcības plānos ir jānorāda katras valdības apņemšanās, kuras paplašina valsts līdzšinējo praksi attiecībā pret kādu no „lielajiem izaicinājumiem”. Šī apņemšanās var tikt balstīta iepriekšējā darbībā, iespējams identificēt jaunus soļus, lai pabeigtu jau uzsāktas reformas, vai arī iniciēt darbību pavisam jaunā jomā.

Līdzās citām APP dalībvalstīm Latvija laika periodā no 2011. gada decembra līdz 2012. gada aprīlim sagatavoja nacionālo rīcības plānu. Oficiālais plāna uzsākšanas datums bija 2012. gada 1. jūlijs. Plānā ietvertie uzdevumi bija veicami no 2012. gada jūlija līdz 2013. gada jūnijam. Tomēr lielākā daļa Latvijas apņemšanos ietver sevī politiku un likumprojektu izstrādi un ieviešanu, kas prasa lielāku darbu un vairāk laika nekā viens gads. Ziņojuma tapšanas laikā (līdz 10. novembrim) valdība vēl nebija publicējusi Pašvērtējuma ziņojumu, kurš paralēli tika izstrādāts ar novēlošanos. Ziņojuma autorei tas bija pieejams 30. oktobrī.

Lai veiktu pirmā rīcības plāna izstrādes un īstenošanas novērtējumu, APP Neatkarīgā ziņošanas mehānisma (NNM) ietvaros sadarbojās ar pieredzējušiem neatkarīgiem dalībvalstu pētniekiem. Latvijā NNM sadarbojās ar neatkarīgu pētnieci, kam ir pieredze pārvaldības jomā, Zintu Miežaini, kura ir šī progresa ziņojuma autore. NNM mērķis ir sniegt informāciju dialogam par katras APP dalībvalsts apņemšanos izstrādi un ieviešanu.

INSTITUCIONĀLAIS KONTEKSTS

Atvērtas pārvaldības partnerību Latvijā koordinē Ārlietu ministrija. Ministrija izveidoja darba grupu, kuras darbību regulēja Ministru kabineta noteikumi. Darba grupā bija iekļauti atbilstošo ministriju pārstāvji, un tā pēc vajadzības varēja uzaicināt līdzdarboties ieinteresētas nevalstiskās organizācijas. Darba grupa pastāvēja rīcības plāna izstrādes laikā un 2013. gada 18. jūnijā ar Ministru kabineta lēmumu tika likvidēta. Rīcības plānā ietvertas veicamās aktivitātes, paredzētā praktiskā rīcība un decentralizēta plāna

ieviešana. Katru apņemšanos ievieš kāda atbildīgā institūcija un apņemšanās ir daļa no tās rīcības plāna. Katra institūcija atbild par plānu ieviešanu Ministru kabinetam. Ārlietu ministrija koordinē informāciju tiktāl, ciktāl atbildīgās institūcijas darbs veicina APP mērķu sasniegšanu četros rīcības virzienos.

Apņemšanās, kas saistītas ar sabiedrības un nevalstisko organizāciju iesaisti lēmumu pieņemšanas procesos, ievieš Valsts kanceleja, sadarbojoties ar Ministru kabineta un nevalstisko organizāciju sadarbības memoranda ieviešanas padomi (turpmāk— Memoranda padome). Dažas aktivitātes ievieš Sabiedrības integrācijas fonds un Labklājības ministrija. Apņemšanās saistībā ar korupcijas novēršanu īsteno Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs, Ekonomikas ministrija un Valsts ieņēmumu dienests. Apņemšanās saistībā ar informācijas pieejamību, atvērto datu sistēmu ieviešanu, kā arī publisko pakalpojumu sniegšanu ievieš Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija.

METODOLOĢISKA PIEZĪME

APP Neatkarīgas ziņošanas mehānisms sadarbojas ar pieredzējušiem neatkarīgiem nacionālajiem ekspertiem, kas sagatavo un izplata ziņojumus katrai APP dalībvalstij, strādājot kopā ar vietējās sabiedrības pārstāvjiem vai organizācijām, kuri ir pieredzējuši atvērta pārvaldības novērtēšanā. Zinta Miezaine ir valdes locekle biedrībā „Risinājumu darbnīca”, kura izveidota, lai veicinātu un atbalstītu sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos vietējā, nacionālā un Eiropas Savienības līmenī, kā arī lai aicinātu kopā lēmumu pieņēmējus un tos, uz kuriem šie lēmumi attiecas. NNM pētniece iepazīnās ar vēl npublicēto valdības pašvērtējuma ziņojumu, apkopoja pilsoniskās sabiedrības organizāciju pārstāvju viedokļus, intervēja plāna sagatavošanas un ieviešanas procesā iesaistītos valsts institūciju pārstāvjus un citas iesaistītās personas. APP darbinieki un starptautiskie eksperti pārskatīja ziņojumu. Pirms ziņojuma publicēšanas arī valdības un šaura nevalstisko organizāciju loka pārstāvjiem tika dota iespēja sniegt

komentārus un papildus informāciju, kā arī novērst iespējamās faktu nepilnības.

Lai uzzinātu dažādu iesaistīto personu viedokļus, NNM pētniece organizēja divus forumus, aicinot piedalīties Ministru kabineta un nevalstisko organizāciju memorandu parakstījušās, kā arī citas organizācijas. Tomēr tā kā tikai nedaudzas NVO izrādīja interesi, forumi tika aizstāti ar astoņām individuālām padziļinātām intervijām, kā arī ar aptauju/diskusiju studentu, kuri mācās pilsoniskās sabiedrības attīstību, grupā. Pētniece iepazīnās arī ar svarīgākajiem valdības un iesaistīto institūciju sagatavotajiem dokumentiem un publikācijām.

Pielikumā var iepazīties ar intervēto personu sarakstu, kā arī aptaujas anketu, kura tika izmantota diskusijās.

¹ Par darba grupu Latvijas dalības nodrošināšanai atvērta pārvaldības partnerības iniciatīvā. Ministru kabineta 2011. gada 19. Decembra rīkojums Nr 6721

² <http://likumi.lv/doc.php?id=241672> Pēdējo reizi skat, 28.12.2013.

³ <http://www.workshopofsolutions.com> Pēdējo reizi skat, 28.12.2013.

II | PROCESS: RĪCĪBAS PLĀNA IZSTRĀDE

Atbilstoši pieejamajiem resursiem Latvijas valdība izpildīja daudzas, bet ne visas APP konsultāciju prasības. Organizācijas, kuras tika intervētas, nebija informētas, vai to savulaik iesniegtie priekšlikumi tika ņemti vērā un iestrādāti plānā.

APP dalībvalstis rīcības plānu izstrādes laikā seko noteiktām konsultāciju vadlīnijām. Saskaņā ar APP iniciatīvas pantiem par pārvaldību valstīm ir:

- pirms konsultācijām jādara publiski pieejams konsultāciju process un kalendārs (vismaz publicējot to on-line);
- vispusīgi jākonsultējas ar vietējo sabiedrību, ieskaitot pilsonisko sabiedrību un privāto sektoru, jāmeklē dažādu viedokļu paudēji, jāpublicē internetā publisko konsultāciju laikā saņemto, kā arī individuālo viedokļu kopsavilkums;
- jāveic plaša komunikācija par procesu, lai nodrošinātu aktīvu līdzdalību konsultācijās;

- jādod pietiekami daudz laika komentāru sava vošanai un iesniegšanai, kā arī informācija jāsniedz pa dažādiem kanāliem—gan internetā, gan tikšanās laikā—lai nodrošinātu dažādas iespējas iesaistīties.

Piektā prasība ir formulēta APP pārvaldības pantu II sadaļā: “Konsultācijas ieviešanas laikā valstīm ir jānosaka forums, kurā regulāri notiek daudzpusējas konsultācijas par APP ieviešanu”, tas var būt vai nu esošs forums, vai arī tiek izveidots jauns. Par šīs prasības ievērošanu tiks sniegts pārskats nākamajā nodaļā, savukārt liecības par konsultācijām gan pirms rīcības plāna ieviešanas, gan tā ieviešanas laikā ir sniegtas te un tabulā Nr. 1.

Tabula Nr.1 | Konsultāciju process rīcības plāna izstrādes un ieviešanas laikā

RĪCĪBAS PLĀNA FĀZE	APP PROCESA PRASĪBA (PĀRVALDĪBAS SADAĻAS PANTI)	VAI VALDĪBA IZPILDĪJA ŠO PRASĪBU
Plāna izstrādes laikā	Konsultāciju laika grafiks un procesa apraksts pieejams pirms konsultācijām	Cits. Skatīt aprakstu.
	Laika grafiks publicēts internetā	Cits: Skatīt aprakstu
	Iepriekšējs paziņojums	Nē
	Sabiedrības izpratnes veicināšanas pasākumi	Jā
	Sabiedrības izpratnes veicināšanas pasākumi : saites	http://www.latvija.ie/lv/vilnius/jaunumi/MinistrijasPazinojumi/MinistrijasPazinojumi-Template/?pg=21490
	Konsultācijas Online	Nē
	Konsultācijas tiekoties	Jā
	Komentāru kopsavilkums	Nē
Ieviešanas laikā	Regulārs forums	Nē

IEPRIEKŠĒJS PAZIŅOJUMS PAR KONSULTĀCIJĀM

Rīcības plāna izstrādes laikā konsultācijas notika vairākos posmos un tās bija salīdzinoši atvērtas. Pirmais paziņojums par Latvijas nodomu pievienoties Atvērtas pārvaldības partnerības iniciatīvai tikai izsūtīts potenciāli ieinteresētajām pilsoniskās sabiedrības organizācijām ar Ministru kabineta un nevalstisko organizāciju sadarbības memoranda īstenošanas padomes sekretariāta starpniecību. Tās, kuras izrādīja interesi, tika uzaicinātas piedalīties tālākajā rīcības plāna izstrādes procesā.

Ārlietu ministrija organizēja trīs darba grupas tikšanās. Uz otro sēdi bija uzaicinātas nevalstiskās organizācijas. Ar MK rīkojumu darba grupā iekļauto ministriju pārstāvji tika uzaicināti informēt par sēdi un aicināt līdzdarboties arī ministriju sadarbības partnerus—NVO, kuras varētu būt ieinteresētas atvērtas pārvaldības jautājumos. Ārlietu ministrija proaktīvi uzaicināja četras NVO, zinot to interesi par labu pārvaldību: Latvijas "Transparency International" tīkla organizāciju "Delna", Sabiedriskās politikas centru "Providus", Eiropas Kustību Latvijā un LATO—organizāciju, kura veicina Latvijas dalību NATO.

Darba grupas izstrādātais rīcības plāns tika publicēts Ministru kabineta mājas lapā. Saskaņā ar Latvijas likumu katra NVO šajā posmā var divu nedēļu laikā sniegt atzinumu par jebkuru politikas dokumentu. Ārlietu ministrija saņēma 62 ieteikumus, starp tiem 3 no nevalstiskajām organizācijām. Tomēr ieteikumi netika ņemti vērā un tika nolemts, ka Ministru kabinets Rīcības plānu kā atsevišķu politikas dokumentu neapstiprinās, jo tikpat kā visas tajā paredzētās aktivitātes jau bija iekļautas citos ministriju darba plānos un ministrijām jau bija uzlikts pienākums par tām ziņot Ministru kabinetam. Respektīvi, tā kā atvērtas pārvaldības pasākumu ieviešana jau pirms pievienošanās iniciatīvai bija iekļauta dažādu ministriju darba kārtībā, Latvijas rīcības plāns sastāv no aktivitātēm, kuras ir paredzētas ministriju un citu institūciju politikas dokumentos.

KONSULTĀCIJU PLAŠUMS UN KVALITĀTE

Vairums ideju, kuras tika izteiktas rīcības plāna izstrādes procesā, tika ņemtas vērā. Tomēr nākamajā posmā, kad plānā iekļautās idejas bija formulētas ministriju un citu institūciju politikas plānu valodā, nevalstisko organizāciju komentāri netika iestrādāti politikas dokumentā un pēc konsultāciju posma tas tika noņemts no Ministru kabineta darba kārtības.

Rīcības plāna izstrādē piedalījās šādas institūcijas un organizācijas:

- Iekšlietu ministrija
- Satiksmes ministrija
- Izglītības un zinātnes ministrija
- Finanšu ministrija
- Ekonomikas ministrija
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
- Tieslietu ministrija
- Ārlietu ministrija
- Lauksaimniecības organizāciju sadarbības padome
- Brīvo arodbiedrību savienība
- Sabiedrība par atklātību "Delna"
- Telekomunikāciju asociācija
- Sabiedriskās politikas centrs "Providus"
- Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera
- Latvijas Nacionālā autopārvadātāju asociācija
- Latvijas Tranzītbiznesa asociācija
- Eiropas Kustība Latvijā
- Latvijas Transatlantiskā organizācija
- Latvijas Darba devēju konfederācija
- Latvijas Universitātes Matemātikas un fizikas institūts

III | PROCESS: KONSULTĀCIJAS PLĀNA IEVIEŠANAS LAIKĀ

Pēc rīcības plāna izstrādes darba grupa neturpināja darbu. Konsultācijas lielā mērā turpinājās starp institūcijām, kuras ieviesa plānu, un pilsoniskās sabiedrības organizācijām nepastarpināti.

Piedaloties APP iniciatīvā, dalībvalstis apņemas noteikt forumu, lai nodrošinātu regulāras daudzpusējas konsultācijas par APP ieviešanu—tas var būt vai nu jau esošs forums, vai jauns. Šajā nodaļā apkopota informācija par konsultācijām plāna ieviešanas laikā.

KONSULTĀCIJU PROCESS

Konsultācijas par dažādu aktivitāšu ieviešanu notika decentralizēti, un tās vadīja par aktivitāti atbildīgā institūcija. Vairumam institūciju bija jau līdz šim eksistējoši sabiedrības iesaistes mehānismi, lai nodrošinātu konsultācijas.

Rīcības virziena „Sabiedrības un pilsoniskās sabiedrības organizāciju iesaistes lēmumu pieņemšanā kvalitātes uzlabošana” praktisko pasākumu ieviešanā konsultācijas notika jau esoša mehānisma ietvaros - ar Ministru kabineta un nevalstisko organizāciju sadarbības memoranda īstenošanas padomi (turpmāk - Memoranda padome). Vairums aktivitāšu tika apspriestas padomes sēdēs, kā arī tika izstrādāts kopīgs rīcības plāns, kurā ietverta daļa APP apņemšanos. Kaut arī Valsts kancelejai nav formālu pienākumu APP rīcības plāna ieviešanā, tā valsts pārvaldes politikas ietvaros uzņemas un veic aktivitātes, kuras attiecas uz sabiedrības iesaisti.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija ievieš vairumu aktivitāšu saistībā ar publisko pakalpojumu uzlabošanu un informācijas pieejamību. Ministrija konsultējas ar nevalstiskajām organizācijām, ar kurām tai noslēgti sadarbības līgumi, kā arī ar Informācijas sabiedrības attīstības padomi, kurā arī

iekļautas NVO. Intervētie ministriju pārstāvji nosauca šādas APP ieviešanas laikā aktīvas sadarbības organizācijas: Latvijas tirdzniecības un rūpniecības kamera, Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju asociācija, Latvijas atvērto tehnoloģiju asociācija.

Tikšanās un konsultācijas visos gadījumos noritēja pēc nepieciešamības.

¹ Informācija par NVO un Ministru kabineta sadarbības memorandu

² <http://www.mk.gov.lv/lv/sabiedrības-lidzdalība/sadarbības-memorands/?lang=1> pēdējo reizi skat. 29.12.2013.

³ Sadarbības līgumi ar NVO, http://www.varam.gov.lv/lat/lidzd/Sad_nvo/?doc=14926 pēdējo reizi skat. 29.12.2013.

⁴ Informācijas sabiedrības padome, <http://www.varam.gov.lv/lat/lidzd/pad/isp/?doc=15526> pēdējo reizi skat. 29.12.2013

⁵ Autorens intervijas ar valsts institūciju pārstāvjiem

⁶ Autorens intervijas ar NVO pārstāvjiem

IV. AKTIVITĀŠU IEVIEŠANA

Visas APP dalībvalstis izstrādā APP rīcības plānus, precizējot savas apņemšanās sākotnējam divu gadu periodam. Valstu rīcības plānu pirmajā daļā tās norāda jau paveikto APP lielo izaicinājumu jomās, ietverot atvērtas pārvaldības stratēģijas un jau iesāktās programmas. Pēc tam rīcības plānā tiek norādītas apņemšanās turpmākai rīcībai, kas paplašina valdības līdzšinējo praksi katrā no rīcības virzieniem. Šīs apņemšanās var tikt balstītas jau iesāktajā darbā, iezīmējot turpmākos soļus iesākto reformu pabeigšanā vai arī uzsākot pilnīgi jaunas reformas kādā no jomām.

APP apņemšanās tiek kategorizētas piecu APP "lielo izaicinājumu" jomās. APP izprot, ka katrā valstī, pievienojoties iniciatīvai, ir cits sākotnējais līmenis, Valstīm ir uzdevums strādāt tajās izaicinājumu jomās, kuras visvairāk atbilst to unikālajam kontekstam. Nepastāv rīcības plāna standarts vai obligātās prasības, kas būtu noteikti jāpiemēro katrā valstī.

Pieci lielie APP izaicinājumi ir:

1. Publisko pakalpojumu uzlabošana—pasākumi, kas attiecas uz pilnu iedzīvotājiem nepieciešamo pakalpojumu spektru, ieskaitot veselību, izglītību, krimināltiesības, ūdens, elektrības un telekomunikāciju pieejamību, kā arī jebkuru citu publisko pakalpojumu pieejamības uzlabošanu vai inovācijas privāto pakalpojumu sniegšanā.
2. Publiskās pārvaldes integritātes palielināšana—pasākumi, kas vērsti pret korupciju, veicina ētikas normu ievērošanu pārvaldes darbībā, informācijas pieejamību, finanšu sistēmas reformas, mediju un pilsonisko aktivitāšu brīvību.
3. Efektīvāka publisko resursu pārvaldīšana—aktivitātes, kas vērtas uz budžeta plānošanu un izlietošanu, iepirkumu sistēmu, dabas resursu izmantošanu, attīstības sadarbību.
4. Sabiedrības drošības uzlabošana—pasākumi, kas uzlabo sabiedrības drošību, dabas katastrofu un krīžu pārvarēšanu un novērš vides nelīdzsvarotas izmantošanas draudus.
5. Uzņēmējdarbības atbildīguma veicināšana —pasākumi,

kas veicina korporatīvo sociālo atbildību tādos jautājumos kā vide, pretkorupcija, patērētāju aizsardzība un sabiedrības iesaiste.

Kamēr konkrētas apņemšanās piecu lielo izaicinājumu jomās atbilstoši katras valsts konkrētajai situācijai var būt ļoti dažādas, tām visām ir jāatspoguļo pieci atvērtas pārvaldības principi:

- Caurspīdīgums—informācijai par valsts institūciju aktivitātēm un lēmumiem ir jābūt atklātai, pilnīgai, savlaicīgai, brīvi pieejamai un jāatbilst atvērtu datu standartiem (piemēram, izejas dati, mašīnlasāmi un apstrādājami dati)
- Sabiedrības līdzdalība —valdības mobilizē iedzīvotājus iesaistīties publiskās debatēs, sniegt ieguldījumu, kas veido atbildīgāku, inovatīvu un efektīvāku pārvaldību.
- Atbildīgums—pastāv likumi, noteikumi un mehānismi, kas liek valsts institūcijām pamatot savus lēmumus, atbildēt iedzīvotāju kritikai un prasībām, akceptēt atbildību par savām kļūdām, pildot likumus un starptautiskās saistības.
- Tehnoloģijas un inovācijas—valdības apzinās, cik nozīmīgi ir sniegt iedzīvotājiem atvērtu pieeju tehnoloģijām, jauno tehnoloģiju lomu inovāciju veicināšanā un iedzīvotāju veikspējas tehnoloģiju izmantošanā nozīmīgumu.

Valstis var koncentrēt savus resursus nacionālā, vietējā vai pārnacionālā līmenī—kad vien tās saredz, ka atvērtas pārvaldības principu ieviešana dos vislielāko ieguldījumu.

Apzinoties, ka atvērtas pārvaldības apņemšanos izpilde bieži ietver sarežģītus procesus, valdībām pēc iespējas ir jāpievieno laika grafiki un indikatori, kas norādītu, ko plānots sasniegt un cik ilgā laikā.

Šajā nodaļā analizētas apņemšanās, ko Latvija iekļāvusi savā sākotnējā rīcības plānā.

Rīcības plāna praktiskie pasākumi ir novērtēti kopīgā faktu lapā, lai novērstu atkārtosanos un lai APP ieinteresētās puses varētu pārskatāmāk ar tiem iepazīties.

Kaut arī vairums katrā faktu lapā doto indikatoru ir pašsaprotami, daži tomēr ir jāpaskaidro tuvāk.

- **Nozīmīgums:** Neatkarīgā novērtēšanas mehānisma (NNM) pētniece izvērtēja katras apņemšanās atbilstību APP vērtībām un APP lielajiem izaicinājumiem.
 - **APP vērtības:** Dažu APP apņemšanos saistība ar APP vērtībām ir neskaidra. Autore sniedza vērtējumu, analizējot apņemšanās un pasākumu tekstu un identificējot, kuri no tiem varētu tikt precīzāk formulēti, lai parādītu saistību ar atvērta pārvaldības pamatprincipiem.
 - **Lielie izaicinājumi:** Kamēr dažas apņemšanās atbilst vairāk nekā vienai izaicinājumu jomai, pārskatā atzīmētas tās, kuras norādījusi valdība (jo tikpat kā visas apņemšanās atbilst kādam no izaicinājumiem).
- **Ambīcija:**
 - **Iespējamā ietekme:** Tiek sagaidīts, ka APP dalībvalstis izvirzīs ambiciozas apņemšanās (tādas, kas līdz šim nav uzsāktas vai ir pavisam jaunas), kas paplašina valsts praksi, salīdzinot ar līdzšinējo tās standartu. Ambīcija raksturo arī to, cik lielā mērā, pēc autores domām, šī apņemšanās pārveidos līdzšinējo praksi. Šis vērtējums balstīts autores vērojumos un līdzšinējā politikas analīzes pieredzē.
 - **Jauns vai jau uzsākts:** APP pētniece bez vērtējuma ir atspoguļojusi to, vai apņemšanās ir balstīta politikā, kura jau bija uzsākta pirms rīcības plānā paredzētajiem pasākumiem.
- **Laika grafiks:**
 - **Plānotā izpilde:** APP iniciatīvas pārvaldības panti rosina valdības izvirzīt apņemšanās ar skaidri nosakāmiem rezultātiem un ikgadējiem indikatoriem. Gadījumos, kad šī informācija nav pieejama, NNM autore sniedz savu ieskatu par to, kāds varētu būt bijis plānotais rezultāts izvērtētā perioda beigās.

1 | Sabiedrības un pilsoniskās sabiedrības organizāciju iesaistes lēmumu pieņemšanas procesos kvalitātes uzlabošana

Īstenot Eiropas Ekonomiskās zonas finanšu instrumentu programmas „NVO fonds”, tādējādi veicinot NVO kapacitāti un to kvalitatīvu iesaisti likumu un nozares politiku izstrādē.

Nostiprināt sociālo partneru (LBAS un LDDK) un pilsoniskās sabiedrības organizāciju lomu lēmumu pieņemšanas procesā, nodrošinot to, ka sociālie partneri un pilsoniskās sabiedrības organizācijas ir līdzvērtīgs sarunu partneris valdībai, pašvaldībām un citām valsts institūcijām;

Pilnveidot arodbiedrību darbību regulējošos normatīvos aktus;

Izvērtēt ministriju un nozaru NVO līdzdalības praksi un izstrādāt tām rekomendācijas darba uzlabošanai, tostarp paplašināt Ministru kabineta sadarbības memoranda darbības principus arī attiecībā uz nozares ministrijām, organizēt regulāras sanāksmes starp nozaru ministriju pārstāvjiem un sabiedriskajām organizācijām visām iesaistītajām pusēm pieņemamā saturā un formā;

Sabiedrības līdzdalības modeļa izveide vienotai, koordinētai un kvalitatīvai lēmumu pieņemšanai visos līmeņos.

APŅEMŠANĀS APRAKSTS						
ATBILDĪBA	VADOŠĀ INSTITŪCIJA		Valsts kanceleja			
	IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS		Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padome, Sabiedrības integrācijas fonds, Labklājības ministrija			
	NOTEIKTA KONTAKTPERSONA		Jā			
SPECIFISKUMS UN IZMĒRĀMĪBA			Zems (Apņemšanās teksts apraksta aktivitāti, kas var tikt izteikta kā izmērāma, ja lasītājs to mazliet interpretē)			
ATBILSTĪBA	APP LIELIE IZAICINĀJUMI		Publiskās pārvaldes integritātes palielināšana			
	APP VĒRTĪBAS					
	PASĀKUMS	INFORMĀCIJAS PIEEJAMĪBA	SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA	ATBILDĪGUMS	TEHNOLOĢIJAS UN INOVĀCIJAS CAURSPĪDĪGUMAM UN ATBILDĪGUMAM	NAV ATBILSTĪBAS
	1. NVO fond		X			
	2. Sociālo partneru stiprināšana		X			
	3. Arodbiedrību likums		X			
	4. NVO līdzdalības izvērtējums		X			
5. Sabiedrības iesaistes modelis		X				

AMBĪCIJA

PASĀKUMS	JAUNS VAI JAU BIJA UZSĀKTS	IESPĒJAMĀ IETEKME
1. NVO fonds	Nē (jau bija uzsākts)	Neliela (pasākums ir pozitīvs papildus pasākums attiecīgajā politikas jomā)
2. Sociālo partneru stiprināšana	Nē (jau bija uzsākts)	Vidēja (pasākums ir svarīgs solis uz priekšu attiecīgajā politikas jomā, bet vēl nav īstenots līdz galam)
3. Arodbiedrību likums	Nē (jau bija uzsākts)	Neliela (pasākums ir pozitīvs papildus pasākums attiecīgajā politikas jomā)
4. NVO līdzdalības izvērtējums	Nē (jau bija uzsākts)	Neliela (pasākums ir pozitīvs papildus pasākums attiecīgajā politikas jomā)
5. Sabiedrības iesaistes modelis	Nē (jau bija uzsākts)	Vidēja (pasākums ir svarīgs solis uz priekšu attiecīgajā politikas jomā, bet vēl nav īstenots līdz galam)

IZPILDES LĪMENIS

PASĀKUMS NR. 1. NVO FONDS

SĀKUMS: 2012. gada septembris	NOSLĒGUMS: 2017.gads	Faktiskā izpilde Plānotā izpilde	NAV SĀKTA IEROBEŽOTA BŪTISKA PABEIGTS
---	--------------------------------	-------------------------------------	---

PASĀKUMS NR. 2. SOCIĀLO PARTNERU STIPRINĀŠANA

SĀKUMS: n/i	NOSLĒGUMS: n/i	Faktiskā izpilde Plānotā izpilde	NAV SĀKTA IEROBEŽOTA BŪTISKA PABEIGTS Nav pievienots vai izsecināms pasākuma laika grafiks
-----------------------	--------------------------	-------------------------------------	---

PASĀKUMS NR. 3. ARODBIEDRĪBU LIKUMS

SĀKUMS: 2012. gada decembris	NOSLĒGUMS: 2013.gads	Faktiskā izpilde Plānotā izpilde	NAV SĀKTA IEROBEŽOTA BŪTISKA PABEIGTS
--	--------------------------------	-------------------------------------	---

PASĀKUMS NR. 4. NVO LĪDZDALĪBAS IZVĒRTĒJUMS

SĀKUMS: 2012. gada decembris	NOSLĒGUMS: 2013.gads	Faktiskā izpilde Plānotā izpilde	NAV SĀKTA IEROBEŽOTA BŪTISKA PABEIGTS
--	--------------------------------	-------------------------------------	---

PASĀKUMS NR.5.SABIEDRĪBAS IESAISTES MODELIS

SĀKUMS: 2012. gada marts	NOSLĒGUMS: n/l	Faktiskā izpilde Plānotā izpilde	NAV SĀKTA IEROBEŽOTA BŪTISKA PABEIGTS
------------------------------------	--------------------------	-------------------------------------	---

NĀKAMIE SOĻI

1. NVO fonds	Jāveido jauna apņemšanās, balstoties uz esošās ieviešanu
2. Sociālo partneru stiprināšana	Jāturpina ieviešana
3. Arodbiedrību likums	Jāturpina ieviešana
4. NVO līdzdarbība	Nav nepieciešami, pasākums ieviests
5. Sabiedrības iesaistes modelis	Jāturpina ieviešana

KAS PAVEIKTS?

Apņemšanās sastāv no pieciem savstarpēji saistītiem pasākumiem, kas vērsti uz sabiedrības iesaistes lēmumu pieņemšanā sistēmas uzlabošanu. Šie jautājumi ir bijuši politikas debašu un atbilstošo institūciju dienaskārtībā, nevalstiskās organizācijas tika prasījušas lielāku pilsoniskās sabiedrības organizāciju ietekmi. Minētie pasākumi ir daļa no plašāka pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas plāna. Aktivitātes, kas saistītas ar sabiedrības iesaisti lēmumu pieņemšanā, pārrauga Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padome. Padomes mērķis ir veicināt efektīvas valsts pārvaldes sistēmas darbību, nodrošinot pilsoniskās sabiedrības iesaisti visos valsts pārvaldes lēmumu pieņemšanas posmos un līmeņos.

Eiropas finansējums NVO kapacitātes celšanai

Finansējums NVO kapacitātes celšanai pārskata periodā tika piešķirts ar divu programmu starpniecību. Eiropas Ekonomiskās zonas finanšu instrumenta 2009.-2014. gada perioda līdzfinansētajā programmā „NVO fonds” 77 interešu aizstāvības NVO saņēma atbalstu darbībai līdz 2017. gadam. Eiropas Sociālā fonda darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.5.2.2.2.apakšaktivitātes „NVO administratīvās kapacitātes stiprināšana” ietvaros tika īstenots trešais projektu konkurss (pēc publiski pieejamās informācijas nav nosakāms, cik tieši NVO saņēma finansējumu trešajā kārtā). Programmas vada Sabiedrības integrācijas fonds, publisks nodibinājums, kurš izveidots 2001. gadā saskaņā ar likumu par Sabiedrības integrācijas fondu.

Projekti tiks īstenoti līdz 2017. gadam, tādēļ grūti novērtēt to iespējamo ietekmi. Tomēr jāsaprot, ka Nacionālajā attīstības plānā 2014.—2020. nav iekļauti turpmāka finansējuma avoti NVO kapacitātes celšanai. Tas nozīmē, ka ir veicami pasākumi šī finansējuma rašanai. Šajā pasākumā programmu līmenī būs jāizvērtē to ietekme, savukārt politikas līmenī jau tagad ir jānodrošina līdzekļi NVO kapacitātes celšanai turpmākajiem gadiem.

2013. gadā Memoranda padome apstiprināja tās vidēja termiņa rīcības plānu un prioritātes. Tajā ietverta arī NVO finansēšanas sistēmas uzlabošana. Tā kā finanšu pieejamība ir būtisks NVO kapacitātes līdzdalībai politikas veidošanā nosacījums, tiek veikti pasākumi divu augsta līmeņa darba grupu izveidei—lai uzlabotu NVO finansēšanas sistēmu un lai mazinātu administratīvo slogu, ar ko sastopas NVO, apgūstot Eiropas Savienības un Eiropas Ekonomiskās zonas finansējumu.

Sociālo partneru lomas stiprināšana

NNM pētniece secināja, ka šai jomā vērojams ierobežots progress. Ieviešanas periodā ir panākta neformāla vienošanās, ka Memoranda padomes pārstāvis var piedalīties Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes (NTSP) sēdēs, savukārt arodbiedrību un darba devēju pārtāvji ir aicināti uz Memoranda padomes sēdēm. Tomēr sākotnējā nevalstisko organizāciju pārstāvju ideja bija panākt NVO juridiski noteiktas tiesības gan piedalīties, gan arī balsot NTSP sēdēs. Šīs situācijas panākšanai gan nevalstiskajām organizācijām arī pašām vēl jāstrādā, lai delegētu tādu pārstāvi, kam ir pietiekami resursi konsultēties ar pārstāvētajām organizācijām un arī tām atskaitīties.

Likums par arodbiedrībām

Pārskata periodā tika izstrādāts likumprojekts "Arodbiedrību likums". Ar šo likumprojektu netika panāktas ievērojamas izmaiņas, un tādās arī netika plānotas. Likumprojektā vienkopus pārskatāmi formulēti jau līdz šim spēkā bijušie principi un nosacījumi. Likums tika apspriests Ministru kabinetā, un gan arodbiedrības, gan darba devēji ir saskaņojuši tā tekstu. Likumprojekts ir iesniegts Saeimā, kur par to vēl debatēs politiķi, tāpēc progress šī pasākuma ieviešanai vērtēts kā "būtisks".

NVO līdzdalības novērtējums

Tika veikts pētījums par NVO iesaisti lēmumu pieņemšanā izpildvaras līmenī. 2013. gadā tika izstrādāti arī ieteikumi sistēmas uzlabošanai. Memoranda padome izvērtēja pētījuma rezultātus un izlēma, ka nepieciešams paplašināt NVO iespējas iesaistīties iespējami agros politikas plānošanas dokumentu un likumprojektu izstrādes posmos.

Sabiedrības iesaistes modeļa izstrāde

Valsts kanceleja ir izstrādājusi Ministru kabineta noteikumus, kuros paredzēts:

1. Publicēt jaunas iniciatīvas kā diskusiju dokumentus komentāriem ministriju mājas lapās (noteikumi stājušies spēkā);
2. Sabiedrības iesaistes modeli, kurš bija attiecināms un politikas plānošanu, piemērot arī tiesību aktu projektu izstrādē;
3. Ministrijām visus tiesību aktu un politikas dokumentu projektus, kas attiecas uz NVO, iesniegt izskatīšanai Memoranda padomē 2 nedēļas, pirms tie tiek izsludināti Valsts sekretāru sanāksmē (noteikumi stājušies spēkā);
4. Reformēt Memoranda padomes darbības vadlīnijas un procedūras, panākot plašāku memorandu parakstījušo NVO iesaisti padomes darba kārtības veidošanā (tiek apspriests).

Plānotais pārskats par informācijas pieejamību NVO, kuras vēlas iesaistīties konsultācijās, vēl tiek apspriests ideju līmenī, ņemot vērā, ka iespējami dažādi valsts pārvaldes mājas lapu attīstības scenāriji. Valsts kanceleja iesaka savienot vienotā datu portālā informāciju par tiesību aktu un politikas dokumentu projektu attīstību kopš darba grupas izveides līdz

pat to apstiprināšanai Ministru kabinetā. Tas prasītu ministriju un Valsts kancelejas resursu savietošānu vai apvienošānu.

Savukārt intervētie nevalstisko organizāciju pārstāvji šo apņemšanos saprot citādi—tajā ietverot arī Parlamenta līmeni. Pašlaik, ja kāda organizācija ir sniegusi atzinumu par projektu kādā no lēmumu pieņemšanas posmiem, tai atkārtoti šis atzinums ir jāiesniedz vairākos līmeņos—ministrijai, Ministru kabinetā (Valsts kancelejā), Saeimas komisijā un dažos gadījumos arī Eiropas Parlamenta deputātiem vai komisiju locekļiem. Parlamentārieši, kas strādā Eiropas Savienības institūcijās, arī būtu ieguvēji, ja visi avoti par kādu tiesību aktu vai nacionālo pozīciju būtu ērti sameklējami vienuviet.

VAI PAVEIKTAIS IR NOZĪMĪGS?

Vairuma pasākumu ietekmi ir grūti izvērtēt, jo tie ir tikko kā īstenoti. Aptaujātie un intervētie sabiedrības pārstāvji bilda, ka jau esošās sadarbības iespējas ir labas un efektīvas, kā arī, ka jaunākās un vēl plānotās izmaiņas ir vēlamas un pozitīvas. Tajā pat laikā tika atzīmēts, ka tikai prasmīgas un resursiem nodrošinātas organizācijas spēj izsekot tiesību aktu un politikas dokumentu ceļam jomās, kuras tie uzrauga. Bieži vien tieši šīs organizācijas jau tiek iesaistītas dokumentu projektu izstrādē un vēlākos iesaistes mehānismos tām vairs nav jāizmanto.

Iesaistīt organizācijas, kuras neapvieno ekspertus, tikai diskusiju dokumentu apspriešanas fāzē (kad apspriežamais politikas dokuments jau ir izstrādāts) ir samērā neefektīvi, jo prasa profesionalitāti— "notvert" brīdi, kad dokuments tiek publicēts apspriešanai, saprast tā jēgu, kas jau formulēta politikas vai juridiskā valodā, izsekot tā ceļam dokumenta apstiprināšanas ciklā, izvērtēt apspriežamo izmaiņu iespējamo ietekmi uz NVO pārstāvēto mērķa grupu un formulēt savu viedokli politikas vai juridiskajā valodā. Šis konsultāciju veids ļoti labi atbilst profesionālo asociāciju iesaistei, bet var būt pārāk sarežģīts, piemēram, sociāli mazaizsargātām grupām vai to organizācijām, ja tādās ir. Intervētie sabiedrības un nevalstisko organizāciju pārstāvji arī atzina, ka NVO, kuras tos pārstāv dažādos forumos, kā, piemēram, Memoranda padomē, Valsts sekretāru sanāksmē vai Ministru

kabienta komitejas sēdēs un citās konsultatīvās padomēs, trūkst resursu, kapacitātes, instrumentu un dažkārt arī intereses konsultēties ar organizācijām vai mērķa grupām, kuras tās pārstāv. Tās neatskaitās šīm grupām un arī nekonsultājas ar tām. Tātad, kaut arī Latvija ir izveidojusi unikālus un lieliskus mehānismus nevalstisko organizāciju iesaistei, tie neatrisina visu iesaistīto (politiku ietekmēto) pušu iekļaušanu lēmumu pieņemšanā, it īpaši, ja lēmumi attiecas uz mazāk veiksmīgām vai neorganizētām sabiedrības grupām. Tādēļ vēl joprojām nepieciešams domāt par tādu kanālu izveidi, ar kuru starpniecību šo grupu vajadzības tiktu sadzirdētas tad, kad tiek veidotas politikas, kas šīs grupas ietekmē.

TURPMĀKIE SOĻI

NNM pētniece iesaka koordinēt Valsts kancelejas, iesaistīto NVO un Vides un reģionālās attīstības ministrijas idejas plānotajā visu ministriju mājas lapu kopīgās platformas izveides kontekstā, lai attīstītu ērtus informācijas un datu avotus NVO un sabiedrības lietošanai.

Sabiedrības iesaistes politika un pasākumi—debates un fokusgrupu intervijas - jāplāno iespējami agros politikas plānošanas posmos, pirms tiek izstrādāti politikas dokumentu (arī diskusiju dokumentu) un tiesību aktu projekti. Kaut arī likums prasa politikas ietekmes izvērtēšanu, vēl aizvien proaktīva neorganizētu, bieži mazaizsargātu sabiedrības grupu, kurus ietekmēs plānotā politika, viedokļu apzināšana nav ikdienas prakse. Tas pats attiecas uz publisko pakalpojumu lietotāju iesaisti pakalpojumu plānošanā. Tajā pat laikā profesionālās asociācijas un pakalpojumu sniedzēji ir ļoti aktīvi dažādu izmaiņu lobēšanā, dalībā darba grupās un konsultāciju mehānismu izmantošanā savu privāto interešu veicināšanai.

¹ Sabiedrības integrācijas fonds, http://www.sif.lv/index.php?option=com_content&view=category&id=30&ligums=1&Itemid=162&lang=lv, pēdējo reizi skat. 28.12. 2013.

² Sabiedrības integrācijas fonds, http://www.sif.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=8648&Itemid=121&lang=lv, pēdējo reizi skat. 28.12. 2013.

³ Autore intervijas ar NVO pārstāvjiem

⁴ Latvijas APP Pašvērtējuma ziņojums <http://www.opengovpartnership.org/country/latviaself-assessment/self-assessment>. Angļu val. Pēdējo reizi skat. 28.12.2013.

⁵ Autore intervijas ar valsts institūciju pārstāvjiem

⁶ Izvērtējums par nevalstisko organizāciju iesaistes mehānismiem Ministru kabineta lēmumu pieņemšanas

⁷ Procesā un priekšlikumu izstrādē šo mehānismu pilnveidei, SIA "Baltijas Konsult-ūcijas" and SIA Konsorts", Rīga March 18, 2013 http://www.mk.gov.lv/files/nvo_01032013_gala_papildin.pdf Pēdējo reizi skat. 28.12.2013.

2 | Valsts pakalpojumu sniegšanas kvalitātes uzlabošana

Turpināt attīstīt e-pakalpojumus un izveidot publiskos interneta piekļuves punktus, kas sekmēs e-pakalpojumu izmantošanu, tā samazinot izmaksas un administratīvo slogu iedzīvotājiem, uzņēmumiem un pārvaldei;

Veikt visu resoru publisko pakalpojumu identificēšanu un novērtēšanu pēc 72 kritēriju metodoloģijas, nosakot nepieciešamo publisko pakalpojumu optimizāciju, deleģēšanu vai atteikšanos no pakalpojumu sniegšanas;

Attīstīt bieži lietotus e-pakalpojumus, tostarp izveidot vienotu un efektīvu zemesgrāmatu elektronisko procesu; Valsts zemes dienestā ieviest e-pakalpojumus un pilnveidot tās informācijas sistēmas, t.sk., sinhronizējot ar citām informācijas sistēmām; ieviest uzņēmumu elektroniskās reģistrācijas kārtību Uzņēmumu reģistra vestajos reģistros; izveidot vienotu civilstāvokļa aktu reģistrācijas informācijas sistēmu;

Nodrošināt e-pakalpojumu izmantošanu Autotransporta direkcijas sniegto pasažieru un kravu pārvadājumu pakalpojumu jomā, t.sk., speciālo atļauju (licenču) un licenču kartiņu, Eiropas Kopienas atļauju un kopiju u. c. izsniegšanā.

APŅEMŠANĀS APRAKSTS						
ATBILDĪBA	VADOŠĀ INSTITŪCIJA		Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija			
	IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS		Nav			
	NOTEIKTA KONTAKTPERSONA		Ir			
SPECIFISKUMS UN IZMĒRĀMĪBA			Vidēja (Apņemšanās valoda apraksta aktivitātes, kas ir objektīvi pārbaudāmas, bet nav norādīti sasniedzamie rezultāti vai to indikatori)			
ATBILSTĪBA	APP LIELIE IZAICINĀJUMI		Publisko pakalpojumu uzlabošana			
	APP VĒRTĪBAS					
	PASĀKUMS	INFORMĀCIJAS PIEEJAMĪBA	SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA	ATBILDĪGUMS	TEHNOLOĢIJAS UN INOVĀCIJAS CAURSPĪDĪGUMAM UN ATBILDĪGUMAM	NAV ATBILSTĪBAS
	1. Interneta pieejas punkti	X				
	2. Publisko pakalpojumu novērtējums					X
	3. E-pakalpojumu uzlabošana					X
4. E- pakalpojumi transporta jomā					X	

AMBĪCIJA

PASĀKUMS	JAUNS VAI JAU BIJA UZSĀKTS	IESPĒJAMĀ IETEKME
1. Interneta pieejas punkti	Nē (jau bija uzsākts)	Neliela (pasākums ir pozitīvs papildus pasākums attiecīgajā politikas jomā)
2. Publisko pakalpojumu novērtējums	Nē (jau bija uzsākts)	Neliela (pasākums ir pozitīvs papildus pasākums attiecīgajā politikas jomā)
3. E-pakalpojumu uzlabošana	Nē (jau bija uzsākts)	Neliela (pasākums ir pozitīvs papildus pasākums attiecīgajā politikas jomā)
4. E- pakalpojumi transporta jomā	Nē (jau bija uzsākts)	Neliela (pasākums ir pozitīvs papildus pasākums attiecīgajā politikas jomā)

IZPILDES LĪMENIS

PASĀKUMS NR. 1. INTERNETA PIEEJAS PUNKTI

SĀKUMS:	NOSLĒGUMS:		NAV SĀKTA	IEROBEŽOTA	BŪTISKA	PABEIGTS
n/i	n/i	Faktiskā izpilde Plānotā izpilde				
Nav secināms pēc rīcības plāna vai pašvērtējuma ziņojuma						

PASĀKUMS NR. 2. PUBLISKO PAKALPOJUMU NOVĒRTĒJUMS

SĀKUMS:	NOSLĒGUMS:		NAV SĀKTA	IEROBEŽOTA	BŪTISKA	PABEIGTS
n/i	31.12.2012	Faktiskā izpilde Plānotā izpilde				

PASĀKUMS NR. 3. E-PAKALPOJUMU UZLABOŠANA

SĀKUMS:	NOSLĒGUMS:		NAV SĀKTA	IEROBEŽOTA	BŪTISKA	PABEIGTS
n/i	30.06.2012	Faktiskā izpilde Plānotā izpilde				

PASĀKUMS NR. 4. E-PAKALPOJUMI TRANSPORTA JOMĀ

SĀKUMS:	NOSLĒGUMS:		NAV SĀKTA	IEROBEŽOTA	BŪTISKA	PABEIGTS
n/i	31.12.2014	Faktiskā izpilde Plānotā izpilde				

NĀKAMIE SOĻI

1. Interneta pieejas punkti	Neturpināt: Pasākums ieviests
2. Publisko pakalpojumu novērtējums	Neturpināt: Pasākums ieviests
3. E-pakalpojumu uzlabošana	Neturpināt: Pasākums ieviests
4. E- pakalpojumi transporta jomā	Neturpināt: Izņemt apņemšanos no APP dienaskārtības

KAS PAVEIKTS?

E-pakalpojumu attīstīšana un publisko pakalpojumu optimizēšana ir valdības darba kārtībā jau vairākus gadus. No daudzajām aktivitātēm šajā jomā plāna izstrādes laikā valsts un NVO pārstāvji bija vienojušies par būtiskākajām, kas visvairāk atbilst APP vērtībām un mērķiem. Rīcības plānā ietverti četri pasākumi, kas var dot ieguldījumu lielākai atklātībai e-pakalpojumu ieviešanā un sniegšanā. Vairāku pasākumu apraksts neļauj secināt, vai un kā tie atbilst APP pamatvērtībām—caurspīdīgumam, sabiedrības līdzdalībai vai atbildīgumam.

Sabiedriskie interneta pieejas punkti

Pirmais pasākums ir jaunu sabiedrisko interneta pieejas punktu izveide. Jau agrāk aizsāktā ES finansētā interneta pieejas punktu izveides programma turpinājās 2012. un 2013. gadā, izveidojot interneta pieejas punktus pašvaldībās. Nav īpaši izdalītu datu par izveidotajiem pieejas punktiem pārskata periodā, tā kā nav nosakāms, kāds ir progress tieši APP kontekstā. Jauna iniciatīva ir Satiksmes ministrijas ierosinātais projekts “Pēdējā jūdze”, kurā tiktu sniegts valsts atbalsts interneta pieejas nodrošināšanai tajos Latvijas reģionos, kur to nenodrošina tirgus spēlētāji.

Publisko pakalpojumu novērtējums

Ir izstrādāta publisko pakalpojumu novērtēšanas sistēma pēc 72 kritērijiem. Tā bija daļa no jau iepriekš plānotām valdības aktivitātēm, Sistēma kalpo kā bāze vienas pieturas aģentūru izveides pilotprojektiem, kā arī e-pakalpojumu attīstīšanai un uzlabošanai.

Paveiktais pirmajos divos pasākumos nav aptspoguļots pašvērtējuma ziņojumā.

Uzlabot bieži lietotos e-pakalpojumus

Kas attiecas uz bieži lietotu pakalpojumu pieejamību e-pakalpojumu formā, vairums no specifiskajiem

Valsts zemes dienesta, Civilstāvokļa aktu reģistrācijas pārvaldes un Valsts ieņēmumu dienesta Elektroniskās deklarēšanas sistēmas pakalpojumiem ir attīstīti un ieviesti. Dokumentos nav īsti precizēts, kas tieši bija paveicams šo pakalpojumu jomā pirmajā APP gadā.

Nodrošināt e-pakalpojumus transporta jomā

Ceturtais pasākums—e-pakalpojumu attīstīšana Valsts ceļu dienestā, ir izstrādes procesā, tos plānots pilnībā ieviest līdz 2014. gada beigām.

Turpmākie soļi publisko pakalpojumu uzlabošanā ir noteikti Informācijas sabiedrības attīstības pamatnostādņēs 2014–2020., kas tika izstrādātas 2013. gada martā un apstiprinātas Ministru kabinetā 2013. gada oktobrī, kā arī likumprojektā “Publisko pakalpojumu likums”, kurš izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē apspriešanai 2013. gada augustā. Šī iemesla dēļ progress novērtēts kā ierobežots.

VAI PAVEIKTAIS IR NOZĪMĪGS?

Intervijas ar nevalstisko organizāciju pārstāvjiem un aptauja neuzrādīja ne interesi, ne arī kritiku par šo apņemšanos. Vairums respondentu nezināja par minētajiem uzlabojumiem, kā arī—nebija šo pakalpojumu klienti. Valdības prioritāte ir bijusi uzlabot pakalpojumus, kurus “ierindas iedzīvotājs” izmanto reti—Valsts zemes dienesta, Civilstāvokļa aktu reģistrācijas pārvaldes un Valsts ieņēmumu dienesta Elektroniskās deklarēšanas sistēmas un Valsts ceļu dienesta pakalpojumus iedzīvotājs izmanto pāris reizes savas dzīves laikā, ja vien tas nav saistīts ar viņa biznesu. Izmaiņas ir atvieglojušas uzņēmēju un valsts pārvaldes darbu, bet iedzīvotāji vēlētos vairāk e-pakalpojumu arī “parastam cilvēkam”, piemēram, veselības un sociālajā jomā.

Tika teikti atzinīgi vārdi par portālu E-Latvija, kas devis iespējas iesniegt elektroniskus iesniegumus,

kas parakstīti, autorizējoties komercbankā. Tomēr daži respondenti minēja arī, ka instrukcijas par pakalpojumu lietošanu ir pārāk sarežģītas. Nevalstiskās organizācijās atzīmēja, ka tikušas uzaicinātas sniegt atzinumu par "Publisko pakalpojumu likumu".

Jāatkārto, ka pasākumi- kā tie formulēti- neparāda, kā tie uzlabos vai lietos APP pamatvērtības: caurspīdīgumu, sabiedrības iesaisti vai atbildīgumu.

TURPMĀKIE SOĻI

NNM pētniece iesaka turpināt iesāktos pasākumus publisko pakalpojumu kvalitātes uzlabošanā, vienas pieturas aģentūru un publisko interneta pieejas punktu izveidē attālos reģionos, kā arī valsts un pašvaldību sniegto pakalpojumu apkopošanā elektroniskajā katalogā. Tomēr, raugoties no APP perspektīvas, turpmākajiem rīcības plāniem vajadzētu fokusēties tikai uz tiem publisko pakalpojumu aspektiem, kas ietver arī APP vērtības, šajā gadījumā pieeju informācijai un sabiedrības līdzdalības veicināšanu. Kā minēja aptaujas dalībnieki, ir jāievieš prakse valsts atbalstītu pakalpojumu plānošanā iesaistīt ne tikvien iespējamo pakalpojumu sniedzēju organizācijas, bet arī šo pakalpojumu potenciālos saņēmējus.

¹Autores intervijas ar valsts institūciju pārstāvjiem

²Latvijas APP Pašvērtējuma ziņojums <http://www.opengovpartnership.org/country/latviaself-assessment/self-assessment> Angļu val. Pēdējo reizi skat. 28.12.2013.

³Informācijas sabiedrības attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam <http://www.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?dateFrom=2012-10-04&dateTo=2013-10-04&text=inform%C4%81cijas+sabiedr%C4%ABbas&org=0&area=0&type=0> Pēdējo reizi skat. 28.12.2013.

⁴Likumprojekts "Publisko pakalpojumu likums" <http://www.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40296611> Pēdējo reizi skat. 28.12.2013.

⁵Autores intervijas ar NVO pārstāvjiem

3 | Korupcijas novēršana

Pastiprināt fizisko personu tēriņu atbildības legālajiem ienākumiem kontroli, tai skaitā, ieviešot legālās prezumpcijas principu attiecībā uz personu līdzekļu izcelsmi un ieviešot efektīvas iedzīvotāju ienākumu deklarēšanas procedūras;

Veicināt lobēšanas atklātību, izstrādājot lobēšanas tiesisko reglamentāciju;

Veicināt gatavību ziņot par pārkāpumiem, izglītojot valsts un pašvaldību institūciju darbiniekus un iedzīvotājus par nepieciešamību ziņot par likumpārkāpumiem iestādēs. Informēt par liecinieku aizsardzības programmām un to izmantošanas iespējām, informācijas sniedzēju aizsardzību un anonimitātes nodrošināšanu;

Pilnveidot tiesisko regulējumu attiecībā uz jautājumiem, kas saistīti ar to personu darbības kontroli, kas tiešā un netiešā veidā saņem budžeta dotācijas vai citus valsts vai pašvaldības budžeta līdzekļus un kuras pilda amata pienākumus ārpus valsts vai pašvaldības institūcijām;

Lai samazinātu politisko ietekmi un izbeigtu ikdienas pārvaldības lēmumu politizāciju valsts un pašvaldību kapitālsabiedrībās, ieviest valsts un pašvaldību kapitālsabiedrībās caurspīdīgu korporatīvo pārvaldību, t.sk., nodrošinot informācijas atklātību par dividenžu un ziedojumu politiku, kā arī atklātību par atalgojuma politiku, kapitālsabiedrību pārvaldes institūciju locekļu amatā iecelšanu, komercdarbības mērķu noteikšanu un rezultātu izvērtēšanu.

APŅEMŠANĀS APRAKSTS

ATBILDĪBA	VADOŠĀ INSTITŪCIJA	Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs				
	IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS	Ekonomikas ministrija, Valsts ieņēmumu dienests				
	NOTEIKTA KONTAKTPERSONA	Ir				
SPECIFISKUMS UN IZMĒRĀMĪBA		Zems (Apņemšanās teksts apraksta aktivitāti, kas var tikt pārfrāzēta kā izmērāma)				
ATBILSTĪBA	APP LIELIE IZAIČINĀJUMI	Publiskās pārvaldes integritātes palielināšana				
	APP VĒRTĪBAS					
	PASĀKUMS	INFORMĀCIJAS PIEEJAMĪBA	SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA	ATBILDĪGUMS	TEHNOLOĢIJAS UN INOVĀCIJAS CAURSPĪDĪGUMAM UN ATBILDĪGUMAM	NAV ATBILSTĪBAS
	1. Sākumdeklarēšana			X		
	2. Lobēšanas likumprojekts			X		
	3. Trauksmes cēlāju aizsardzība			X		
	4. Rīcība ar publiskiem resursiem			X		
5. Valsts uzņēmumu pārvalde			X			

AMBĪCIJA

PASĀKUMS	JAUNS VAI JAU BIJA UZSĀKTS	IESPĒJAMĀ IETEKME
1. Sākumdeklarēšana	Nē (jau bija uzsākts)	Vidēja (pasākums ir svarīgs solis uz priekšu attiecīgajā politikas jomā, bet vēl nav īstenots līdz galam)
2. Lobēšanas likumprojekts	Nē (jau bija uzsākts)	Vidēja (pasākums ir svarīgs solis uz priekšu attiecīgajā politikas jomā, bet vēl nav īstenots līdz galam)
3. Trauksmes cēlāju aizsardzība	Nē (jau bija uzsākts)	Neliela (aņēmšanās ir pozitīvs papildus ieguldījums attiecīgajā politikas jomā)
4. Rīcība ar publiskiem resursiem	Nē (jau bija uzsākts)	Pārveidojoša (aņēmšanās ietver reformu, kas potenciāli varētu mainīt ierasto praksi atbilstošajā jomā)
5. Valsts uzņēmumu pārvalde	Nē (jau bija uzsākts)	Vidēja (pasākums ir svarīgs solis uz priekšu attiecīgajā politikas jomā, bet vēl nav īstenots līdz galam)

IZPILDES LĪMENIS

PASĀKUMS NR. 1. SĀKUMDEKLARĒŠANA

SĀKUMS: 12.2011	NOSLĒGUMS: 06.2012	Faktiskā izpilde Plānotā izpilde	
---------------------------	------------------------------	-------------------------------------	--

PASĀKUMS NR. 2. LOBĒŠANAS LIKUMPROJEKTS

SĀKUMS: n/i	NOSLĒGUMS: 2015	Faktiskā izpilde Plānotā izpilde	
-----------------------	---------------------------	-------------------------------------	--

PASĀKUMS NR. 3. TRAUKSME CĒLĀJU AIZSARDZĪBA

SĀKUMS: n/i	NOSLĒGUMS: 2015	Faktiskā izpilde Plānotā izpilde	
-----------------------	---------------------------	-------------------------------------	--

PASĀKUMS NR. 4. RĪCĪBA AR PUBLISKIEM RESURSIEM

SĀKUMS: n/i	NOSLĒGUMS: 2015	Faktiskā izpilde Plānotā izpilde	
-----------------------	---------------------------	-------------------------------------	--

PASĀKUMS NR. 5. VALSTS UZŅĒMUMU PĀRVALDE

SĀKUMS: n/i	NOSLĒGUMS: 2015	Faktiskā izpilde Plānotā izpilde	
-----------------------	---------------------------	-------------------------------------	--

NĀKAMIE SOĻI

1. Sākumdeklarēšana	Nav nepieciešami, pasākums ieviests
2. Lobēšanas likumprojekts	Jāturpina ieviešana
3. Trauksmes cēlāju aizsardzība	Jāturpina ieviešana
4. Rīcība ar publiskiem resursiem	Jāturpina ieviešana
5. Valsts uzņēmumu pārvalde	Jāturpina ieviešana

KAS PAVEIKTS?

Šajā pasākumu grupā iekļautas korupcijas novēršanas aktivitātes, kuras ietver atklātības aspektu. Tā var būt atklātība par personu ieņēmumiem (galvenokārt lai kontrolētu politiku ieņēmumus, iespējamu naudas atmazgāšanu vai izvairīšanos no nodokļiem). Vai arī atklātība par lobēšanas aktivitātēm, to cilvēku drošības nodrošināšana, kuri atklāj informāciju par koruptīvām darbībām vai interešu konfliktiem, atklātība to NVO vai valsts uzņēmumu darbībā, kuras rīkojas ar publiskiem resursiem. Tomēr pirmais pasākums ir vairāk vērsts uz iedzīvotāju atklātību iepretī valsts institūcijām, un šī informācija paliek valsts rīcībā bez turpmākiem atklātības aspektiem. Daļēji arī trauksmes cēlāju aizsardzības pasākumi neveicina sabiedrības informētību, ja vien trauksmes cēlājs neizvēlas informēt medijus vai sociālos tīklus. Pārējos gadījumos pasākumi ietver atklātību sabiedrības priekšā, kuras rezultātā tiktu mazināta korupcija un interešu konflikti.

Sākumdeklarēšana

Viens no veidiem, kā novērst korupciju, ir uzraudzība, vai personas tēriņi atbilst to oficiālajiem ienākumiem. Lai noteiktu atskaites punktu, valdība ievieša sākumdeklarēšanas procesu, kas deva iespēju legalizēt līdz šim nedeklarētos ietaupījumus. Valsts ieņēmumu dienests var izmantot šos datus riska analīzei, ja ir aizdomas par iespējamu naudas atmazgāšanu vai korupciju. Arī citas tiesībsargājošās institūcijas var šos datus iemantot, ievērojot personu datu aizsardzības likumā noteiktos ierobežojumus. Tomēr vairums aktivitāšu šai pasākumā tika veiktas pirms atskaites perioda, kā arī nav pieejama analīze, kā sākumdeklarēšanā iegūtie dati ir izmantoti korupcijas mazināšanā.

Lobēšanas atklātības likumprojekts

Debates par lobēšanas regulējumu Latvijā notiek jau ilgstoši. Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs ir izstrādājis likumprojektu "Lobēšanas atklātības likums", kurš izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē 2012.gada 14. jūlijā. Kopš šī laika nav panākta vienošanās par visām ministrijām un ieinteresētajām NVO savstarpēji pieņemamu likumprojekta redakciju un tas vēl nav akceptēts Ministru kabinetā. Kaut arī Latvijas pašvērtējuma ziņojumā teikts, ka pasākums izpildīts, to tā varētu vērtēt tikai atbildīgās institūcijas līmenī. Vēl ir jāvienojas par tādu redakciju, kuru varētu akceptēt MK un iesniegt Saeimā politiku vērtēšanai.

Veicināt trauksmes cēlāju aizsardzību

Attiecībā uz trauksmes cēlāju aizsardzību valsts ir veikusi tikai nelielus pasākumus, izglītojot un informējot valsts pārvaldē strādājošos un sabiedrību par nepieciešamību ziņot par koruptīviem darījumiem un interešu konfliktiem. Rīcības plāna izstrādē iesaistītās organizācijas bija vēlējušās, lai valdība uzņemas noteiktāku rīcību, pastiprinot arī to trauksmes cēlāju tiesisko aizsardzību, kuri strādā privātos uzņēmumos. Pašlaik KNAB nav valdības deleģējuma šādu tiesību aktu izstrādei. Pārskata periodā sabiedrība par atklātību "Delna" sadarbībā ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroju ir sagatavojusi un izdevusi rokasgrāmatu korupcijas upuriem, kurā atspoguļota līdz šim pieejamā trauksmes cēlāju aizsardzība un doti padomi, kā rīkoties.

Kontrole par privātpersonām, kas rīkojas ar publiskiem resursiem

Latvijā jau ilgāku laiku norit arī debates par to, kā novērst nelikumīgu valsts finansējuma izmantošanu privātās institūcijās, tajā skaitā, nevalstiskajās

organizācijās. Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs iesaka piemērot amatpersonas statusu to NVO vadītājiem, kuras apsaimnieko valsts budžeta līdzekļus, nosakot, ka tiem ir jāiesniedz ikgadējas amatpersonu ienākumu deklarācijas. Daļa no šīs informācijas ir publiska. Politikas analītiķi savukārt norāda, ka šādi pasākumi būtu neproporcionāli un ka interešu konfliktu un iespējamā korupcija nevalstiskajās organizācijās būtu novēršama citiem līdzekļiem, piemēram, ieviešot caurspīdīgu sistēmu valsts finansējuma piešķiršanā NVO un ieviešot NVO klasifikāciju. Pie tam gadījumos, kad organizācijas pārdala ievērojamas valsts finansējuma summas, būtu jāpastiprina kontrole un atbildība no to institūciju puses, kas šo finansējumu piešķirušas. Kaut arī šī jautājuma atrisināšana ir iekļauta Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja darba plānā 2014.—2020. gadam, jautājums nevar tikt uzskatīts par atrisinātu, un ir jāturpina debates līdz savstarpēji pieņemama risinājuma atrašanai.

Caurspīdīgums valsts uzņēmumu pārvaldē

Piektais pasākums paredz caurspīdīguma veicināšanu valsts uzņēmumos. Vairāki jautājumi (kuri gan nav konkretizēti ne Rīcības plānā, ne pašvērtējuma ziņojumā) tiks atrisināti, kad Saeimā tiks apstiprināts likumprojekts „Publisko personu kapitālsabiedrību un kapitāla daļu pārvaldības likums”. Līdz ar to pasākuma izpildes vērtējums ir – „Būtisks”.

VAI PAVEIKTAIS IR NOZĪMĪGS?

132 000 iedzīvotāji izmantoja sākumdeklarēšanās iespēju, līdz ar to VID var veikt riska analīzi, novērtējot šo cilvēku tēriņu un ienākumu atbilstību. Daži intervētie NVO pārstāvji minēja, ka, iespējams, tie cilvēki, uz kuriem krita lielākās aizdomas par nelegalizētiem īpašumiem, nemaz šo iespēju neizmantoja, jo sods par deklarācijas neiesniegšanu bija noteikts tikai LVL 250. Nav publiski pieejama analīze vai pārskats par to, kā KNAB vai VID ir izmantojuši šo informāciju personu, kuras izvairās no nodokļiem, atklāšanai. Intervētie eksperti atzīmēja, ka valsts kontrolei pār iedzīvotāju finansēm ir jābūt proporcionālai.

Nav vērojami praktiski rezultāti lobēšanas atklātības veicināšanā. Likumprojekta par lobēšanas atklātību izstrāde ir solis uz priekšu, tomēr tam nevar būt rezultātu pirms apstiprināšanas Saeimā un spēkā stāšanās. Tajā

pat laikā dažas ministrijas, piemēram, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, jau tagad ir savā mājas lapā publicējusi lobiju sarakstu, kā arī ministra tikšanās kalendāru. Intervēto nevalstisko organizāciju pārstāvjiem arī nešķiet, ka likuma izmaiņas varētu būtiski ietekmēt lobēšanas atklātību, jo “nozīmīgās sarunas” arī tagad ne vienmēr notiek ministriju vai Saeimas komisiju telpās, līdz ar to lielāka atklātība šīs tikšanās novirzīs uz citām vietām. NVO pārstāvji, it īpaši tie, kuri veic interešu aizstāvību, piebilst, ka nevēlas tikt uzskatīti par lobistiem, jo šis vārds Latvijā tiek lietots negatīvā nozīmē. Autore uzskata, ka nav paredzams vienkāršs ceļš šī likumprojekta saskaņošanai un apstiprināšanai tuvākajā nākotnē.

Lai nostiprinātu trauksmes cēlāju aizsardzību, nepieciešama politiskā griba noteikt deleģējumu atbilstoša tiesiskā regulējuma izstrādei. Pētījumi rāda, ka personu, kas ziņojušas par pārkāpumiem, darbība var viegli tikt ierobežota vai arī tās var atlaist no darba citu, ar ziņošanas gadījumu nesaistītu iemeslu dēļ. Vienīgais veids, kā sevi tad aizstāvēt, ir vērsties tiesā, pie kam pierādījumu nasta gulstas uz ziņotāju. Ir nepieciešams valdības deleģējums KNAB nostiprināt ziņotāju tiesisko aizsardzību.

Tas pats attiecas uz regulējumu attiecībā uz nevalstiskajām organizācijām, kuras saņem ievērojamu valsts finansējumu grantu, subsīdiu vai deleģēto valsts pārvaldes uzdevumu veikšanai. Diskusijas liecina, ka vēl jāatrod efektīvākie veidi, kā neuzlikt neproporcionāli lielu slogu tām NVO, kuras ievēro likumu un izvairās no interešu konfliktiem. Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja piedāvātais risinājums, pielīdzinot visu NVO, kuras apsaimnieko valsts līdzekļus, vadītājus valsts amatpersonām, kam jāiesniedz ienākumu deklarācijas, šķiet neproporcionāls.

Attiecībā uz izmaiņām valsts uzņēmumu pārvaldē pagaidām ir sperti tikai pirmie soļi, un ir pārāgrī novērtēt to ietekmi. Cerētās izmaiņas varētu notikt, kad tiks pieņemts “Publisko personu kapitālsabiedrību un kapitāla daļu pārvaldības likums” un kad KNAB būs piedāvājis un MK un Saeima apstiprinājuši risinājumus par atklātības veicināšanu valsts uzņēmumu personāla atlasē.

TURPMĀKIE SOĻI

Vairums no pasākumiem šajā jomā ir turpināmi, kaut arī to virzība ir ļoti lēna politiskās gribas trūkuma dēļ. Korupcijas novēršanas un apkarošanas pasākumi tiek visilgāk apspriesti, un tiem ir ļoti zems atbalsts no ministriju, politiķu un pat no nevalstisko organizāciju un iedzīvotāju puses, kuri nevēlas pārmērīgu valsts kontroli. Savukārt bez saskaņošanas reformas nevar tikt apstiprinātas un ieviestas. Šajā jomā nepieciešama īpaša atbildīgo institūciju un korupcijas jomā strādājošo NVO piepūle. Nepieciešams turpināt diskusijas, kamēr tiek rasti savstarpēji pieņemami risinājumi lobēšanas atklātības veicināšanai un valsts resursu izmantošanai privātajās institūcijās, pirms likumi tiek pieņemti un stājas spēkā. Ir nepieciešams arī stiprināt trauksmes cēlāju tiesisko aizsardzību, nodrošinot viņu konfidencialitāti, kā arī disciplinārsodu piemērošanu, kad ziņotāju tiesības tiek pārkāptas. Tāpat nepieciešams arī uzraudzīt, kādā kvalitātē tiek pieņemts likums par valsts uzņēmumu pārvaldību un vai un kādus risinājumus KNAB piedāvā personāla politikas atklātībai valsts uzņēmumos, līdz tie stājas spēkā.

¹ Likumprojekts "Publisko personu kapitālsabiedrību un kapitāla daļu pārvaldības likums" <http://www.mk.gov.lv/mk/tap/?dateFrom=2012-11-05&dateTo=2013-11-05&text=kapit%C4%81lsabiedr%C4%ABbu&org=142974&area=0&type=0> Pēdējo reizi skat. 28.12.2013.

² Autores intervijas ar valsts institūciju pārstāvjiem

³ Autores intervijas ar NVO pārstāvjiem

⁴ Austere Linda, Vai jāatbild tam, ko vieglāk piespiet? Rakstu krājums "Korupcijas OC" Providus, 2010 http://politika.lv/article_files/1885/original/Nr_10_internetam.pdf?1339436992

⁵ Transparency International, "Whistleblowing in Europe: Legal protections of the whistleblowers in Europe", 2013 http://transparency.org/whatwedo/pub/whistleblowing_in_europe_legal_protections_for_whistleblowers_in_the_eu Angļu val. Pēdējo reizi skat. 28.12.2013.

4 | Informācijas pieejamības veicināšana un atvērto datu sistēmu ieviešana

Ņemot vērā, ka Latvijas valsts institūcijām ir aptuveni 180 dažādu tīmekļa vietņu, tiek plānots izstrādāt vienotu koncepciju to pārvaldei, kā arī vienotu Latvijas valdības portālu, bet pilsoniskās sabiedrības organizācijas tiek aicinātas identificēt tās datu kategorijas, kuru publiskošana sekmētu to darbu un veicinātu izvirzīto mērķu sasniegšanu;

Nodrošināt ikvienam pieejamas MK sēžu un Saeimas plenārsēžu translācijas interneta tiešraidē;

Nākotnē izveidot vietni, kur būtu brīvi pieejama informācija par pilsoniskās sabiedrības organizāciju līdzdalības iespējām (pasākumiem, diskusijām, sabiedriskajām apspriedēm u.tml.).

APŅEMŠANĀS APRAKSTS						
ATBILDĪBA	VADOŠĀ INSTITŪCIJA		Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijat			
	IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS		Nav			
	NOTEIKTA KONTAKTPERSONA		Ir			
SPECIFISKUMS UN IZMĒRĀMĪBA			Zema (Apņemšanās teksts var tikt izteikts kā izmērāms)			
ATBILSTĪBA	APP LIELIE IZAIČINĀJUMI		Publiskās pārvaldes integritātes palielināšana			
	APP VĒRTĪBAS					
	PASĀKUMS	INFORMĀCIJAS PIEEJAMĪBA	SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA	ATBILDĪGUMS	TEHNOLOĢIJAS UN INOVĀCIJAS CAURSPĪDĪGUMAM UN ATBILDĪGUMAM	NAV ATBILSTĪBAS
	1. Vienota platforma valsts institūciju mājas lapām	X	X		X	
	2. Saeimas un MK sēžu tiešraides internetā	X			X	
3. Mājaslapa sabiedrības līdzdalībai	X	X		X		

AMBĪCIJA		
PASĀKUMS	JAUNS VAI JAU BIJA UZSĀKTS	IESPĒJAMĀ IETEKME
1. Vienota platforma valsts institūciju mājas lapām	Nē (jau bija uzsākts)	Pārveidojoša (apņemšanās ietver reformu, kas potenciāli varētu mainīt ierasto praksi atbilstošajā jomā)
2. Saeimas un MK sēžu tiešraides internetā	Nē (jau bija uzsākts)	Vidēja (pasākums ir svarīgs solis uz priekšu attiecīgajā politikas jomā, bet vēl nav īstenots līdz galam)
3. Mājaslapa sabiedrības līdzdalībai	Nē (jau bija uzsākts)	Vidēja (pasākums ir svarīgs solis uz priekšu attiecīgajā politikas jomā, bet vēl nav īstenots līdz galam)

IZPILDES LĪMENIS

PASĀKUMS NR. 1. VIENOTĀ PLATFORMA MĀJAS LAPĀM

SĀKUMS: n/i	NOSLĒGUMS: n/i	Faktiskā izpilde Plānotā izpilde	
-----------------------	--------------------------	-------------------------------------	--

PASĀKUMS NR. 2. SAEIMAS UN MK SĒŽU TRANSLĀCIJAS

SĀKUMS: n/i	NOSLĒGUMS: 2013	Faktiskā izpilde Plānotā izpilde	
-----------------------	---------------------------	-------------------------------------	--

PASĀKUMS NR. 3. MĀJAS LAPA SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBAI

SĀKUMS: n/i	NOSLĒGUMS: n/i	Faktiskā izpilde Plānotā izpilde	
-----------------------	--------------------------	-------------------------------------	--

NĀKAMIE SOĻI

1. Vienota platforma valsts institūciju mājas lapām	Turpināt ieviešanu
2. Saeimas un MK sēžu tiešraides internetā	Nav nepieciešami, pasākums ieviests
3. Mājas lapa sabiedrības līdzdalībai	Turpināt ieviešanu

KAS PAVEIKTS?

Informācijas pieejamības veicināšanai un atvērto datu sistēmu ieviešanai rīcības plānā paredzēti trīs pasākumi.

Vienota platforma valsts institūciju mājas lapu izveidei

Pirmais pasākums ietver aktivitātes tehnoloģiskās pieejas izmaiņām, radot, glabājot un lietojot centrālās valsts parvaldes un pašvaldību informācijas un datu sistēmas. Idejas būtība ir definēt tehniskos standartus un ieviest informācijas tehnoloģijas, ar kurām:

1. Izveidot vienotu tehnoloģisko platformu visu ministriju mājaslapām. Ministrijas šajā sistēmā veidotu katra pati savu saturu. Tas dotu iespēju klientiem sniegt lietotājiem draudzīgu pieeju jebkurai informācijai, kas tiem nepieciešama, neatkarīgi no tā, kuras ministrijas mājas lapā šī informācija atrodas;

2. Nodrošināt jau esošo datu apjomu pieejamību un savietojamību;
3. Atrisonāt licencēšanas problemātiku.

Informācijas sabiedrības attīstības vadlīnijās paredzēt īstenot šo plānu periodā no 2014.-2020. gadam. Valsts ir arī paredzējusi nepieciešamo finansējumu gan no nacionālā budžeta, gan ES līdzfinansējuma. Iesaistot ieinteresētos datu lietotājus, ir noteiktas šādas vēlamo atvērto datu grupas, kuras būtu izmantojamas analīzei vai jaunu pakalpojumu radīšanai:

- PVN maksātāju reģistrs, Nodokļu maksātāju reģistrs, Nodokļu parādnieku reģistrs, VID metodiskie norādījumi, anonimizētas VID uzziņas par nodokļu piemērošanu;
- Mašīnlasāma un procesējama pamatinformācija par Uzņēmumu reģistra subjektiem;

- Tiesu kalendāri; anonimizēti tiesu spriedumi;
- Mašīnlasāmi un procesējami iepirkumu sludinājumi un sūdzības (pašlaik pieejami, bet nav procesējami);
- Ģeotelpiskā informācija, ieskaitot kartes;
- Valsts finansēto pētījumu, politikas analīzes un publikāciju datu bāze (ieskaitot izejas datus);
- Bibliotēku, arhīvu un muzeju elektroniskie katalogi;
- Par valsts finansējumu digitalizētie, ar autortiesībām neaizsargātie mākslas darbi;
- Latvijas digitālās kultūras informācijas sistēma, dati par visām kultūras institūcijām;
- Anonimizēti Nacionālās veselības aģentūras dati;
- Anonimizēti Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras dati;
- Iedzīvotāju reģistra dati;
- Valsts budžeta ieņēmumu un izdevumu dati saprotamā un mašīnlasāmā, un procesējamā formātā.

Pamatnostādnēs ietverti visu atvērto datu politikas pamatprincipi, tādi kā prasība publiskot pilnīgus, primārus, savlaicīgus, pieejamus, mašīnlasāmus un procesējamus datus, nediskriminējošā, brīvā no īpašumtiesībām un licencēšanas formā. Šo principu ieviešana būs atkarīga gan no atbilstošu institūciju pieejamajiem resursiem, gan arī no politiskās gribas radīt un dalīties ar iepriekšminētajiem datu apjomiem.

Ministru kabineta un Saeimas sēžu translācijas tiešsaistē

Otrs rīcības plāna pasākums ir nodrošināt universāli pieejamu Ministru kabineta sēžu un Saeimas plenārsēžu translāciju. Abi pasākumi ir ieviesti. Jāatzīmē, ka, lai sekmīgi sekotu sēžu gaitai, nepieciešams iepriekš sagatavoties. Nepieciešamā informācija—darba kārtība, izskatāmie dokumenti un tiesību aktu projekti - ir pieejami gan Ministru kabineta, gan arī Saeimas mājas lapās. Organizācijām, kuras vēlas sekot MK darbam, ir arī iespēja parakstīties uz informāciju *e-portfelis*, kurā pieejama ne vien publiski atrodamā informācija, bet arī papildus dokumenti, piemēram, citu organizāciju un ministriju atzinumi, starpinstitūciju sanāksmju protokoli, dokumentācija, kas tikusi izskatīta pirms balsojuma.

Mājas lapa sabiedrības līdzdalībai

Trešais pasākums paredz izveidot mājas lapu, kurā būtu apkopota informācija par līdzdalības iespējām, ieskaitot notikumus, diskusijas, konsultācijas. Ideja nav tikusi tālāk attīstīta, jo pašlaik, kad katrai ministrijai ir atsevišķa mājas lapa, būtu nepieciešami lieli administratīvie resursi, lai šādu informāciju uzmeklētu un aktualizētu. Šim mērķim valsts budžetā nav atrasti līdzekļi. Savukārt ideju būs tehniski viegli īstenot, ja ministrijas vienosies par vienotās tehnoloģiskās platformas izveidi visu ministriju mājas lapām, tad šo procesu varēs automatizēt.

VAI PAVEIKTAIS IR NOZĪMĪGS?

Vienota platforma valsts institūciju mājas lapu izveidei

Ieinteresētās puses atzīst, ka valsts pārvalde veikusi nozīmīgu soli, ieviešot atvērto datu sistēmas Latvijā un plānojot ieviest juridisko bāzi un tehniskos standartus datu un publiski finansēto pētījumu pieejamībai un lietojamībai. Ņemot vērā laiku, kas nepieciešams lēmumu pieņemšanā valdībā, pilsoniskās sabiedrības pārstāvji ir izveidojuši neformālas platformas jaunu tehnoloģisko risinājumu radīšanai. Sabiedriskās politikas centra „Providus” iniciatīvas rezultātā ir radīts atvērto datu portāls. Entuziastu grupa ir noorganizējusi arī aktīvu Google diskusiju grupu, kas padarījusi pieejamas dažādas datu grupas, piemēram, par valsts iepirkumiem, ziedojumiem politiskajām partijām, Saeimas deputātu balsojumiem. Kad vien sporādiski kļūst pieejami kādi valsts radīti atvērtie dati, šajā grupā par tiem ir pieejama informācija. Izstrādājot Informācijas sabiedrības attīstības vadlīnijas, atbildīgā ministrija konsultējās arī ar šiem ekspertiem. Grupa organizē arī konferences „hakatrons”, kurās notiek ideju un praktisko risinājumu apmaiņa starp praktiķiem, pētniekiem un lēmumu pieņēmējiem par jaunāko attīstību atvērto datu politikā un praksē.

Ministru kabineta un Saeimas sēžu translācijas tiešsaistē

Ministru kabineta un Saeimas sēžu translāšanu var vērtēt piesardzīgi. Pirmkārt, lai sekotu tiešraidēm, nepieciešams tām pienācīgi sagatavoties, citādi sēdes vērošana nebūs informatīva. Ministru kabinetā lēmumi tiek pieņemti, balstoties uz informāciju, ko

sēdes dalībnieki redz monitoros internetā. Bez tam vairums MK akceptēto tiesību projektu ir jau saskaņoti un apspriesti iepriekš, sēdēs reti notiek diskusijas pēc būtības. Eksperti izsaka minējumus, ka MK sēžu translācija varētu pārnest būtiskākās diskusijas par jutīgiem jautājumiem uz citu forumu—Koalīcijas padomes sēdi, kas ir neformāls, bet ietekmīgs forums politisko partiju līderu lēmumu saskaņošanai pirms balsošanas valdībā vai Saeimā.

Saeimas plenārsēžu radiotranslācijas bija pieejamas jau līdz šim, arī MK un Saeimas sēžu protokoli bija pieejami atbilstošajās mājas lapās. Abos gadījumos sēžu publiskošanai ir informatīva un izglītojoša nozīme. Tā, protams, ir arī papildus iespēja politiķiem sevi publiski parādīt.

Līdz šim nav pieejami dati par to, cik šīs tiešraides ir populāras un kas tās izmanto ārpus to cilvēku loka, kam tā ir profesionāla interese—žurnālistiem, ministriju pārstāvjiem, Saeimas darbiniekiem. Attiecībā uz Ministru kabinetu, nevalstisko organizāciju pārstāvjiem, kuri uzrauga atsevišķu likumu pieņemšanu, ir tiesības arī piedalīties MK sēdē un argumentēt par sev aktuāliem aspektiem izskatāmajos lēmumu projektos. Būtisku jautājumu gadījumā organizācijas drīzāk pieteiksies līdzdalībai sēdē, nevis vēros to tiešraidē.

Mājas lapa sabiedrības līdzdalībai

Trešais pasākums vēl līdz šim nav paveikts, un vajadzība pēc informācijas nav atrisināta. Tā varētu īstenoties, ja tiks panākta vienošanās par vienotas platformas izstrādi visu ministriju mājas lapu izvietojumam.

TURPMĀKIE SOĻI

Autore iesaka pilnībā ieviest idejas, kuras atspoguļotas Informācijas sabiedrības vadlīnijās 2014.—2020. gadam. Tas ietver savlaicīgu nepieciešamo tiesību aktu izstrādi un apstiprināšanu. Ir jāraugās, lai tiktu saglabāti plānā iestrādātie atvērto datu principi, kā arī ES finansēto projektu iepirkumos tiktu paturēti pamatnostādņu iekļautie principi, tādi kā prioritāri izveidojamo atvērto datu kopu radīšana. Šī mērķim nepieciešama ieinteresēto pušu sdarbība pamatnostādņu ieviešanas uzraudzīšanā.

Attiecībā uz Ministru kabineta un Saeimas sēžu translācijām tiešsaistē ir tikai jānodrošina iniciatīvas turpināšana.

Savukārt ideja par informācijas resursu par visām pieejamajām konsultācijām un apspriedēm pilsoniskajai sabiedrībai, kā arī tiesību aktu projektu un pavadošo dokumentu virzībai, būtu iekļaujama vienotās tehnoloģiskās platformas ministriju mājas lapām koncepcijā.

¹ Autore intervijas ar NVO pārstāvjiem.

² Autore intervijas ar valsts institūciju pārstāvjiem

³ Latvijas atvērto datu portāls <http://data.opendata.lv/>

⁴ www.opendata.lv

V | PAŠVĒRTĒJUMA ZIŅOJUMS

Šī ziņojuma tapšanas laikā Latvijas pašvērtējuma ziņojums vēl nebija publiski pieejams.

NNM pētniece saņēma Latvijas pašvērtējuma ziņojuma projektu 30. oktobrī, dienu pirms šī ziņojuma pirmā projekta iesniegšanas. Līdz 10. novembrim ziņojums vēl nebija izsūtīts konsultācijām vai pieejams publiski.

Tabula Nr. 2: Pašvērtējuma pārbaudes anketa

Vai ikgadējais progressa ziņojums ir publicēts ?	☒ Jā ☐ Nē
Vai tas ir publicēts saskaņā ar grafiku ?	☐ Jā ☒ Nē
Vai ziņojums ir pieejams latviešu valodā ?	Neskaidrs
Vai ieinteresētajām pusēm tas ir pieņemami ?	Neskaidrs
Vai ziņojums ir pieejams angļu valodā ?	☒ Jā ☐ Nē
Vai valdība noteikusi divu nedēļu periodu komentāru iesniegšanai?	Neskaidrs
Vai tika saņemti komentāri?	Neskaidrs
Vai ziņojums ievietots APP portālā?	☒ Jā ☐ Nē
Vai pašvērtējuma ziņojumā iekļauts pārskats par konsultācijām?	☒ Jā ☐ Nē
Vai ziņojumā atspoguļotas visas apņemšanās?	☒ Jā ☐ Nē
Vai novērtēta izpilde atbilstoši laika grafikam?	☒ Jā ☐ Nē
Vai ziņojums apliecina atbildības uzņemšanos par atvērtību ?	Neskaidri
Vai ziņojumā noteikta atbilstība starp rīcības plānu un lielajiem izaicinājumiem?	☐ Jā ☐ Nē

¹ Autores intervijas ar valsts pārvaldes darbiniekiem.

² Pašvērtējuma ziņojuma projekts.

VI | TURPMĀKIE SOĻI

Šajā sadaļā APP rīcības plāns tiek skatīts plašākā kontekstā un iezīmē iespējamus turpmākos soļus, kas izriet no iepriekšējo sadaļu analīzes un ieinteresēto pušu ieteikumiem.

KONTEKSTS

Latvijā atvērta pārvaldības principu ieviešana aizsākās jau līdz ar neatkarības iegūšanu un demokrātiskas valsts izveidi. Valsts pārvalde pamazām apgūst ieguvumus no caurspīdīguma, informācijas pieejamības un sabiedrības iesaistes lēmumu pieņemšanā. Notiek nepārtraukts dialogs starp valsts pārvaldi un interešu grupām, kā rezultātā veidojas priekšnoteikumi dialogam un tiek uzlaboti sabiedrības iesaistes mehānismi. Tajā pat laikā savstarpēja uzticēšanās un sadarbība vēl arvien nav noteicošā kultūra visās valsts institūcijās. Pat ja Latvijas valdība ir izstrādājusi salīdzinoši caurspīdīgu lēmumu pieņemšanas procesu ar skaidri noteiktām procedūrām, pieejamiem dokumentiem un darba kārtību, iespējām iesniegt atzinumus, kuri tiek vērtēti līdztekus ministriju atzinumiem, tomēr ir gadījumi, kad caurspīdīguma nav, ja lēmumi skar ietekmīgas interešu grupas vai tiem ir liela finansiālā ietekme. Šādi lēmumi nereti tiek pieņemti steidzamības kārtībā vai arī slēgtās sēdēs, kurās var izvairīties no konsultācijām. Otrs trūkums ir sadrumstalotā informācija par tiesību aktu projektiem dažādās to izstrādes stadijās—ministrijā—Ministru kabinetā—Saeimā. Pašlaik ir, piemēram, sarežģīti izsekot, kādi komentāri tikuši iesniegti par projektu dažādās tā izstrādes stadijās.

Tā kā APP iniciatīva Latvijā tiek koordinēta izpildvaras līmenī, tajā iztrūkst apņemšanos, kas vērstas uz pašvaldību darbu, kā arī Saeimas līmenī. Pašvērtējuma ziņojuma projekts parāda arī, ka pasākumu ieviešanas analīze ir veikta no izpildvaras skata punkta. Tajā par daudziem pasākumiem tiek ziņots kā par izpildītiem, kaut arī, piemēram, atbildīgā institūcija ir tikai izstrādājusi likumprojektu. Taču, lai notiktu pārmaiņas, vēl ir nepieciešams to saskaņot un akceptēt valdībā, izdiskutēt un nobalsot Saeimā un piešķirt tā ieviešanai budžetu. Līdz ar to minētais likumprojekts var netikt atbalstīts un pasākumam var arī nebūt rezultāta.

IEINTERESĒTO PUŠU PRIORITĀTES PAŠREIZĒJAIS PLĀNS

Rīcības plāns ir kompromiss starp ieinteresēto pušu vajadzībām un vēlmēm no vienas un valsts pārvaldes plānošanas procesa un budžeta iespējām no otras puses. Kopš plāna izstrādes ir pagājis laiks, kas ļauj jaunā perspektīvā saskatīt vairākus jautājumus, vērtēt, vai tiem rīcības plānā ir jāpaliek.

Ieinteresēto pušu pārstāvji ierosina plānā neiekļaut tādus pasākumus, kuri jau ir iekļauti spēkā esošos politikas dokumentos. APP rīcības plānā vajadzētu ietvert dažus ļoti būtiskus soļus pārmaiņām, kurām nepieciešama īpaša uzmanība un politiskā griba, lai to iekļautu politikas darba kārtībā. Attiecībā uz plānā jau iekļautajiem pasākumiem kā svarīgākās vēl nepabeigtās aktivitātes tika minētas:

- Attiecībā uz sabiedrības iesaisti lēmumu pieņemšanā—pārskats par standartiem, kuri regulē informācijas pieejamību pilsoniskajai sabiedrībai, e-līdzdalības rīku attīstīšana, kā arī centralizēta informācijas resursa izveide, kurā iegūt informāciju par tiesību aktu, politikas dokumentu un nacionālo pozīciju izstrādi visos tās posmos.
- Attiecībā uz korupcijas novēršanu kā būtiskākie pasākumi tika minēti: deleģējums likumdošanas uzlabošanai trauksmes cēlāju aizsardzībā, lobēšanas atklātības regulējuma saskaņošana, kā arī privātpersonu, kuras rīkojas ar publiskiem resursiem (NVO un valsts uzņēmumu), kontroles palielināšana.
- Kas attiecas uz atvērtu datu sistēmas ieviešanu, svarīgākie pasākumi tika minēti: vienotu tehnisko standartu izstrāde datu atkalizmantošanai, lietotājam draudzīgas pieejas nodrošināšana mašīnlasāmiem un procesējamiem, precīziem un savlaicīgiem datiem par budžetu, kā arī atvērto datu kopu publicēšanas pilotēšana, piemēram, ģeotelpiskās informācijas jomā.

NĀKAMAIS PLĀNS

Lai uzlabotu sabiedrības un nevalstisko organizāciju iesaisti lēmumu pieņemšanā, tika ieteikts radīt mehānismus un praksi, lai iesaistītu plānoto politiku ietekmētās grupas politikas plānošanas pirmajās stadijās vēl pirms politikas dokumentu, tiesību aktu projektu vai diskusiju dokumentu radīšanas. Definējot politiku mērķa grupās un iesaistot tās, piemēram, debatēs vai fokusa grupu diskusijās par jautājumiem, kuru risināšanai tiek veidota politika, ietaupītu resursus gan valsts pārvaldē, gan arī iesaistīto mērķa grupu laiku. Tika arī atzīmēts, ka Latvija ir radījusi lielus līdzdalības mehānismus prasmīgām un resursu bagātām organizācijām, tomēr vairumam organizāciju šādu resursu nav. Savukārt tie, kas iesaistās politiku apspriešanā, reti konsultējas ar pārstāvētajām mērķa grupām, kuras nejuetas pārstāvētas. Politikas dienaskārtībā jābūt arī jaunu finanšu resursu ģenerēšanai NVO kapacitātes celšanas mērķiem.

Idejas un sasniegumi publisko pakalpojumu jomā, piemēram, vienas pieturas aģentūru izveide, tika augstu novērtēti, taču tika arī atzīmēts, ka tie īsti nedod ieguldījumu APP vērtību iedzīvināšanā. Drīzāk šie pasākumi ir jau plānotas nepieciešamas politikas pakalpojumu jomā kārtējie soļi. Tika ieteikts veicināt konsultācijas ar valsts finansēto pakalpojumu klientiem, jo līdz šim jaunu valdības programmu un plānu apspriešanā vairāk iesaistās pakalpojumu sniedzēju organizācijas. Vēl viens ieteikums bija izvairīties no valsts un pašvaldību pakalpojumu attīstīšanas jomās, kur tos var attīstīt un sniegt uzņēmēji vai nevalstiskās organizācijas. Vēl tika pieminēts, ka nevalstiskās organizācijas nevajadzētu izslēgt no pretendēšanas valsts un pašvaldību iepirkumos un projektu konkursos.

IETEIKUMI

Intervētie NVO pārstāvji bija skeptiski par valdības izvēli decentralizēt rīcības plāna ieviešanu, nosakot Ārlietu ministriju kā koordinējošo institūciju. Ņemot vērā nepieciešamo pārmaiņu horizontālo raksturu, būtu efektīvāk, ja APP procesu koordinētu Valsts kanceleja, kurai ir iespējas aktivizēt politisko gribu. Tas

ļautu arī pamudināt aktīvāk iesaistīties APP procesā tām ministrijām, kuras līdz šim bijušas kūtrākas, piemēram, Finanšu ministrija, kuras attieksme ir noteicoša, veidojot atvērto datu kopas par valsts budžetu vai padarot caurspīdīgas lobēšanas aktivitātes attiecībā uz nodokļu politiku un valsts budžetu. Bez tam vairums organizāciju, kuras ir ieinteresētas APP mērķu sasniegšanā, ir arī Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memorandu parakstījušo organizāciju skaitā un pat pārstāvētas tā padomē, kuras darbu koordinē Valsts kanceleja. Tādējādi tiktu taupīti arī nevalstisko organizāciju ierobežotie resursi.

Vairums pasākumu sabiedrības iesaistē, korupcijas novēršanā un atvērto datu sistēmu ieviešanā ir uzraugāmi līdz to pilnai ieviešanai. Publisko pakalpojumu jomā jāraugās, lai attīstāmie pakalpojumi atbilstu iedzīvotāju prioritātēm, un jāveicina to iesaiste pakalpojumu definēšanā.

Atvērtas pārvaldības partnerība ir devusi jaunu kontekstu, jaunas zināšanas un pieredzi par attīstību citās valstīs un ļāvusi Latvijas valdībai un pilsoniskās sabiedrības organizācijām precizēt savus mērķus, ieceres un plānus.

¹ Autores intervijas ar nevalstiskajām organizācijām

² Autores intervijas ar valsts institūciju pārstāvjiem

³ Diskusija ar ieinteresēto pušu pārstāvjiem.

PIELIKUMS: METODOLOĢIJA

Neatkarīgo izvērtējumu, papildinot valdības pašvērtējuma ziņojumu, gatavo pieredzējuši pētnieki no atbilstošajām iniciatīvas dalībvalstīm.

Eksperti izmanto kopīgu APP neatkarīgās novērtēšanas mehānisma jautājumus un vadlīnijas¹, kas tiek veidotas, kombinējot intervijas ar vietējām APP procesā ieinteresētajām pusēm, kā arī analizējot citu pieejamo informāciju. Šo ziņojumu caurskata neliels Starptautisko ekspertu panelis (kuru izvirza APP rīcības komiteja), lai nodrošinātu salīdzinošu vērtējumu, pētniecības standartus un uzticamību.

APP rīcības plānu progresa novērtējums ir interviju, pieejamās informācijas izpētes un diskusiju ar ieinteresētajām pusēm rezultātu kombinācija. NNM ziņojums parasti balstās uz pašvērtējuma ziņojuma datiem, kā arī citu ieinteresēto pušu—pilsoniskās sabiedrības, privātā sektora vai starptautisko organizāciju- vērojumos un ieteikumos.

Katras valsts pētnieks organizē ieinteresēto pušu tikšanās, lai nodrošinātu iespējami precīzu paveiktā atspoguļojumu. Ņemot vērā laika un budžeta ierobežojumus, nebija iespējams uzklaut visas varbūtējās iesaistītās puses. NNM procesā tādēļ tiek atklāti parādīti visi informācijas avoti (skat. turpmāk). Valstīs, kur šādai atklātībai var būt nelabvēlīgas sekas, NNM ievēro iesaistīto valsts pārvaldes vai nevalstisko organizāciju pārstāvju anonimitāti. Tā kā šai metodei ir objektīvi ierobežojumi, NNM aicina sabiedrību komentēt visus publiski pieejamos dokumentus.

IEVADS

Ziņojuma autore sākotnēji bija plānojusi intervēt valsts institūciju pārstāvjus un noorganizēt divas ieinteresēto pušu tikšanās: vienu ar NVO, kuras līdz šim bija līdzdarbojušās APP procesā, un otru—ar organizācijām, kuras līdz šim par procesu nav zinājušas.

Intervijas ar valsts institūciju pārstāvjiem notika raiti un savstarpēji ieinteresēti. Par APP Latvijā atbildīgā institūcija—Ārlietu ministrija—bija atvērta un atbalstoša, autore saņēma atbildes uz visiem jautājumiem, kā

arī papildus informāciju: amatpersonu, kuras atbild par atsevišķiem pasākumiem, kontaktinformāciju un dokumentus. Arī Valsts kancelejas, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Labklājības ministrijas un Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja darbinieki bija pretimnākoši un ieinteresēti gan APP procesā, gan arī sniedza visu nepieciešamo informāciju ziņojuma tapšanai. Visās institūcijās bija vērojama izpratne par APP vērtībām un izaicinājumiem. Sarunās atklājās, ka rīcības plāna dokuments daudzos gadījumos ir „vājāks” un ar zemākām ambīcijām kā minēto institūciju plāni un rīcība viņu atbildības jomās saistībā ar APP pamatvērtībām. Līdz ar to NNM izvēlētā analīzes metode, balstoties uz atsevišķo pasākumu analīzi, sniedz fragmentāru ieskatu visās norisēs, kuras Latvijā veicina atvērtu pārvaldību.

Vienīgā problēma, gatavojot ziņojumu, bija tā, ka arī pašvērtējuma ziņojums tapa paralēli. Tas prasīja dubultu darbu no iesaistītajām institūcijām, sniedzot informāciju gan autorei, gan arī Ārlietu ministrijai, kas koordinēja pašvērtējuma ziņojuma gatavošanu. Autore saņēma pašvērtējuma ziņojumu 30. oktobrī, dienu pirms pirmā melnraksta iesniegšanas. Lai pašvērtējuma ziņojums un NNM ziņojums būtu lasītājam salīdzināmi, vajadzēja mainīt šī ziņojuma struktūru un nedaudz kavēt iesniegšanas termiņus. Līdz 10. novembrim pašvērtējuma ziņojums vēl nebija publiski pieejams apspriešanai.

Pētījuma tapšanas laikā notika padziļinātās intervijas ar šādiem valsts institūciju pārstāvjiem:

- Māris Badovskis, Labklājības ministrijas Darba attiecību un darba drošības departamenta direktors, 24. oktobrī Rīgā
- Uģis Bisenieks, Vides un reģionālās attīstības ministrijas elektroniskās pārvaldes departamenta direktors, 15. oktobrī Rīgā
- Dace Dubova, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja vecākā speciāliste starptautiskās sadarbības jautājumos, 15. oktobrī Rīgā
- Laura Gintere, Vides aizsardzības un reģionālās

attīstības ministrijas Elektroniskās pārvaldes departamenta Informācijas sabiedrības politikas nodaļas vadītāja, 15. oktobrī Rīgā

- Zane Legzdiņa-Joja, Valsts kancelejas Valsts pārvaldes attīstības departamenta konsultante, 14. oktobrī Rīgā
- Reinis Kalniņš, Ārlietu ministrijas Otrā divpusējo attiecību departamenta trešais sekretārs, 3. oktobrī Rīgā
- Diāna Kurpniece, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja Korupcijas novēršanas nodaļas vadītāja, 15. oktobrī Rīgā
- Gatis Ozols, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Publisko pakalpojumu departamenta vadītājs, 15. oktobrī Rīgā

IEINTERESĒTO PUŠU ATLASE

Ieinteresēto pušu diskusiju organizēšanā radās negaidītas grūtības. Kaut arī savlaicīgs paziņojums par plānotajām diskusijām tika izsūtīts gan visām Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta memorandu parakstījušajām (352) organizācijām, gan arī Eiropas Kustības Latvijā ziņu lapas (apm. 2500 abonentiem), interese bija neparedzēti zema. Tikai četrus organizāciju pārstāvji atsaucās aicinājumam, pie kam dažiem nebija piemērots piedāvātais laika grafiks. Tādēļ diskusijas tika aizstātas ar individuālām padziļinātām intervijām ar šīm un vēl dažām organizācijām. Bez tam tika sagatavota aptaujas lapa par APP aktivitātēm, kuru apsprieda 27 sociālā darba studenti, kuru studijās ir kurss „Pilsoniskās sabiedrības attīstība”. Tādējādi tika iegūti viedokļi arī no ieinteresētiem cilvēkiem, kas tieši nebija iesaistīti APP procesos.

Uz jautājumu par zemo interesi piedalīties diskusijās intervētie NVO pārstāvji minēja aizņemtību, resursu trūkumu (tiem, kas, iespējams, būtu ieinteresēti, nav apmaksātu darbinieku, kas darba laikā varētu piedalīties diskusijās), zemu informētību par APP procesu un to, ka tajā tiek aplūkoti vispārīgi horizontāli jautājumi, kas tieši neskar nevienu konkrēto sektoru. Tika minēta arī vilšanās saistībā ar APP rīcības plāna apspriešanas rezultātiem, kad komentāri netika ņemti vērā un dokuments noņemts no MK darba kārtības 2012. gadā.

IEINTERESĒTO PUŠU INTERVIJAS

Daļēji strukturētās intervijas notika, gan tiekoties ar NVO pārstāvjiem, gan arī izmantojot *Skype* un tālruni. Visu interviju dalībniekiem tika uzdoti jautājumi par viņu pieredzi APP plāna izstrādē, konsultācijām plāna izstrādes gaitā. Atbilstoši respondenta pieredzei un specializācijai tika pārrunāti atsevišķie plāna pasākumi, to rezultāti un efektivitāte, kā arī turpmāk vēlamie soļi attiecīgajā jomā.

Autore konsultējās ar NVO pārstāvjiem:

- Linda Austere, Ārvalstu investoru padome, Sabiedriskās politikas centrs „Providus”, 1. un 31. oktobrī Rīgā
- Kristīne Gailīte, Eiropas Kustība Latvijā, 30. oktobrī Rīgā
- Andris Gobiņš, Eiropas Kustība Latvijā 30. oktobrī Rīgā
- Gundars Jankavs, Sabiedrība par atklātību „Delna”, 21. oktobrī Rīgā
- Iveta Kažoka, Sabiedriskās politikas centrs „Providus”, 24. oktobrī Rīgā
- Ausma Pastore, Latvijas kustība par neatkarīgu dzīvi, 12. oktobrī Allažos
- Diāna Potjomkina, Eiropas Kustība Latvijā 30. oktobrī Rīgā
- Inese Vaivare, Latvijas Platforma attīstības sadarbībai, 12. oktobrī Rīgā

IEINTERESĒTO PUŠU DISKUSIJA

Diskusija notika 28. oktobrī. Studenti tika izvaicāti, vai ir informēti par APP iniciatīvu, tad tiem tika dots īss ieskats par to un arī par valdības rīcības plānu. Pēc tam studenti strādāja grupās pa trim, diskutējot rīcības plānā atspoguļotos pasākumus, un aizpildīja aptaujas anketas saskaņā ar grupā izkristalizējušos viedokli. NNM pētniece sniedza atbildes uz jautājumiem un papildus informāciju par pasākumiem pēc vajadzības. Kaut arī aptaujas rezultāti nav reprezentatīvi, tie parādīja atvērtas pārvaldības procesa ieguvēju—redzējumu par prioritātēm un sabiedrības vajadzībām.

Diskusijās izmantotā aptaujas anketa pievienota pielikumā.

PAR NEATKARĪGĀS NOVĒRTĒŠANAS MEHĀNISMU

NNM ir svarīgākais līdzeklis, ar kuru valsts pārvalde, pilsoniskā sabiedrība un privātais sektors var ik pārgadus izsekot tam, kā valdības izstrādā un īsteno APP rīcības plānus. Izpētes plānu un kvalitātes kontroli nodrošina Starptautisko ekspertu panelis, kurā līdzdarbojas caurspīdīguma, līdzdalības, atbildīguma un sociālo zinātņu pētniecības metožu eksperti.

Pašlaik Starptautisko ekspertu paneli veido:

- Yamini Aiyar
- Debbie Budlender
- Jonathan Fox
- Rosemary McGee
- Gerardo Munck

Neliels darbinieku kolektīvs Vašingtonas birojā ciešā sadarbībā ar pētnieku nodrošina ziņojuma atbilstību NNM procesam. Jautājumi un komentāri par šo ziņojumu iesniedzami atbildīgajiem darbiniekiem e-pastā irm@opengovpartnership.org

¹ Saite uz ziņojuma sagatavošanas vadlīnijām <http://bit.ly/120SROu>

Sabiedrības un pilsoniskās sabiedrības organizāciju iesaistes lēmumu pieņemšanā kvalitātes uzlabošana.

Valsts kanceleja, Sabiedrības integrācijas fonds, NVO/MP Memoranda padome

RĪCĪBAS PLĀNĀ PAREDZĒTĀS DARBĪBAS	VAI TAS IR SVARĪGI? Jā/nē	KĀ VĒRTĒJU PAVEIKTO 0—neesmu dzirdējis; + labi paveikts; - slikti paveikts	KO, MANUPRĀT, ŠAJĀ JOMĀ VAJADZĒTU DARĪT
Izstrādāt pētījumu par sabiedrības iesaisti			
Apspriest pētījumu, noteikt turpmāko rīcību			
Sagatavot pārskatu par informācijas pieejamību līdzdalībai			
Nodrošināt NVO pārstāvju līdzdalību Nacionālā Trīspusējās sadarbības padomē un Ministru kabineta komitejā			
Piešķirt finansējumu NVO kapacitātes celšanai no ES un EEZ fondu līdzekļiem, īstenot šos projektus			
Nostiprināt arodbiedrību lomu (izstrādāt jaunu likumu)			
Izveidot vietni internetā, kur var izsekot konkrēta tiesību akta projekta virzībai			
Izveidot vietni internetā, kur var redzēt, kādas konsultācijas par kuriem jautājumiem kurās ministrijās notiek			
Apspriest nevis jau izstrādātus dokumentus (likumprojektus, politikas dokumentus), bet idejas, kam tajos jābūt			

Valsts pakalpojumu sniegšanas kvalitātes uzlabošana.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera, Latvijas Darba devēju konfederācija, Latvijas Telekomunikāciju asociācija

RĪCĪBAS PLĀNĀ PAREDZĒTĀS DARBĪBAS	VAI TAS IR SVARĪGI? Jā/nē	KĀ VĒRTĒJU PAVEIKTO 0—neesmu dzirdējis; + labi paveikts; - slikti paveikts	KO, MANUPRĀT, ŠAJĀ JOMĀ VAJADZĒTU DARĪT
Juridiskā reforma pārejai uz vienas pieturas aģentūru modeli			
Publisko (valsts) pakalpojumu kataloga izveide E-Latvija (www.latvija.lv)			
Uzlabot atsevišķu valsts pakalpojumu kvalitāti (Uzņēmumu reģistrs, Zemesgrāmata, veselība, izglītība, datu infrastruktūra)			
Elektroniskas dokumentu un datu apmaiņas nodrošināšana starp valsts institūcijām			
E-pakalpojumu ieviešanas veicināšana			

Korupcijas novēršana.

Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs, Ekonomikas ministrija, Valsts ieņēmumu dienests, Sabiedrība par atklātību „Delna”

RĪCĪBAS PLĀNĀ PAREDZĒTĀS DARBĪBAS	VAI TAS IR SVARĪGI? Jā/nē	KĀ VĒRTĒJU PAVEIKTO 0—neesmu dzirdējis; + labi paveikts; - slikti paveikts	KO, MANUPRĀT, ŠAJĀ JOMĀ VAJADZĒTU DARĪT
Nodrošināt atklātību personāla atlasē valsts institūcijās (ministrijās, valsts uzņēmumu padomēs, Saeimā (piem., deputātu palīgi))			
Pastiprināt fizisko personu tēriņu kontroli, ienākumu deklarēšanas ieviešana			
Ieviest Amatpersonu deklarāciju arī nevalstisko organizāciju pārstāvjiem, kuri rīkojas ar valsts finanšu līdzekļiem (Latvijas Olimpiskā komiteja, Rīgas Samariešu apvienība, Ziedot. lv)			
Uzlabot to cilvēku aizsardzību, kas ziņo par koruptīviem darījumiem (ziņotāja konfidencialitāte, atbildība, ja tiek pārkāptas ziņotāja tiesības)			
Ieviest valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību caurspīdīgu pārvaldību.			
Regulēt lobēšanu—publicēt lobētāju sarakstus, publicēt amatpersonu tikšanos kalendārus.			

Informācijas atklātība un atvērto datu sistēmas ieviešana

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Latvijas Telekomunikāciju asociācija, Latvijas Interneta asociācija, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera

RĪCĪBAS PLĀNĀ PAREDZĒTĀS DARBĪBAS	VAI TAS IR SVARĪGI? Jā/nē	KĀ VĒRTĒJU PAVEIKTO 0—neesmu dzirdējis; + labi paveikts; - slikti paveikts	KO, MANUPRĀT, ŠAJĀ JOMĀ VAJADZĒTU DARĪT
Ieviest Latvijas likumdošanā jaunākās ES nostādnes par sabiedriskā sektora datu atkārtotu izmantošanu			
Ieviest vienotus tehniskos standartus attiecībā uz sabiedriskā sektora datu publiskošanu			
Attīstīt un atbalstīt atvērto datu portālu publiskās informācijas koordinētai apkopošanai un uzglabāšanai			
Apvienot visu ministriju mājas lapas vienā centralizētā uzturētā mājas lapā			
Nodrošināt lietotājiem draudzīgu pieeju tehniski apstrādājamiem, precīziem un aktuāliem datiem par budžetu			
Turpināt attīstīt iespējas iesniegt elektroniskus pieteikumus un atskaites valsts institūcijām			
Nodrošināt on-line Ministru kabineta un Saeimas sēžu translācijas			

Independent Reporting Mechanism
Open Government Partnership
c/o OpenGovHub
1889 F Street NW
2nd Floor
Washington, DC 20006

Open
Government
Partnership

INDEPENDENT
REPORTING MECHANISM